

www.conpolis.eu

Οι Βασικοί Σκοποί της Ομοσπονδίας εν συντομία:

- Η ενίσχυση των σχέσεων, η ανταλλαγή ιδεών και η αλληλεγγύη μεταξύ των ανά τον κόσμο Κωνσταντινουπολιτών.
- Η πρόσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των Κωνσταντινουπολιτών, όπως αυτά προστατεύονται από τις διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- Η συμπαράσταση και υποστήριξη προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως

Μάιος 2024, Τεύχος 14/5

- Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Τουρκίας για την πολλών ετών μη διενέργεια εκλογών στο Ίδρυμα Βαλουκλή, σ.1-7.
- Επέτειος της 29/5/1453.
- Ανακοινώσεις ΟιομΚω, σ.10-17.
- Αλέξανδρος Καραθεοδωρή Πασάς σ.18-27.
- Αντιμετώπιση Ασθενών στην ιστορία, Άρθρο του κ. Δ. Σταθουλόπουλου, σ.28-40.

Μηνιαία Ενημέρωση Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών
Monthly Bulletin of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans
Istanbullu Rumların Evrensel Federasyonu Aylık Bülteni

ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ (ΑΣΔΤ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΟ ΜΕΙΖΟΝ ΕΥΑΓΕΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΡΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΛΟΥΚΛΗ ΓΙΑ ΔΕΚΑΤΙΕΣ

Πρόσφατα κοινοποιήθηκε η απόφαση του ΑΣΔΤ για ένα από τα σοβαρότερα θέματα που απασχολεί την Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης. Το Ίδρυμα που η αρχή του ανάγεται στα μέσα του 18ου αιώνα και αποτελεί ιστορικά το μεγαλύτερο φιλανθρωπικό ίδρυμα του Ελληνισμού. Κατά την διάρκεια του τελευταίου αιώνα η ιστορία του Ι-

δρύματος υπήρξε περιπετειώδεις αφού για μεγάλα διαστήματα, σε αντίθεση με τα οριζόμενα στην Συνθήκη της Λωζάννης (24/7/1923), η διοίκηση του ασκήθηκε από δοτές διοικήσεις χωρίς την διενέργεια εκλογών όπως έπρεπε. Την περίοδο 1935-1946 είχε διοριστεί από την τότε Κυβέρνηση της Τουρκίας ο Ισταμάτ Ζιχνί συνεργάτης του σφετεριστή Ευθύμ Καραχισαρίδη, ενώ την περίοδο 1947-1991 επετράπη η διενέργεια εκλογών με αραιά διαστήματα, αλλά το Ίδρυμα υπέστη πολλές ταλαιπωρίες λόγω των παραβιάσεων των ίδιων νόμων της Τουρκίας και της Συνθήκης της Λωζάννης. Τα αιρετά Δ.Σ. αντιμετώπισαν επί σειρά ετών πάρα πολλές δυσκολίες με κυριότερα την απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας (Yargitay) που με μια πραξικοπηματική απόφαση ορίζοντας τους πολίτες της Τουρκίας που ανήκαν στις μη-Μουσουλμανικές κοινότητες ότι είναι «πολίτες μεν αλλά και ξένοι» και βάση αυτό το σκεπτικό κατάσχεσε όλες τις ακίνητες περιουσίες των

ευαγών ιδρυμάτων (βακουφίων) των Μειονοτήτων που είχαν περιέλθει στην κυριότητα τους μετά από το 1936, που είχε γίνει η καταγραφή των ακινήτων περιουσιών τους. Το μερίδιο του λέοντα στην κατάσχεση αυτή ανήκε στο Ίδρυμα Βαλουκλή (1200). Τελευταίες νομότυπες εκλογές έγιναν το 1969 και δυστυχώς σε κλίμα όχι ομόνοιας μέσα στην ομογένεια σε μια περίοδο που τα τραύματα των Απελάσεων ήταν νωπά.

Το 1991 οι εκλογές που έγιναν στο Ίδρυμα υπήρξαν παρωδία εκλογών, αφού τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής ήταν και υποψήφιοι αλλά και εμποδίστηκε να θέσουν υποψηφιότητα επιφανείς ομογενείς όπως ο αείμνηστος διαπρεπής καθηγητής Κρίτων Τσούρης. Για 15 χρόνια πάλι δεν επετράπησαν εκλογές σε όλα τα μειονοτικά ευαγή ιδρύματα και με ανάληψη της εξουσίας από το κόμμα Δικαιοσύνης και Προόδου (ΑΚΡ) το 2003, έγιναν εκλογές τα έτη 2006 και 2010 σε όλα τα ευαγή ιδρύματα της Ομογένειας, πλην ελαχίστων και μεταξύ αυτών του Ιδρύματος Βαλουκλή. Σημειώνεται ότι η ακίνητη περιουσία του Ίδρυματος Βαλουκλή αντιστοιχεί στο 70% της συνολικής ιδρυματικής περιουσίας της Ομογένειας της Κωνσταντινούπολης.

Η Οι.Ομ.Κω ακόμα και από την ίδρυση της το 2006 άρχισε να θέτει το θέμα της αταξίας που υπήρχε στο Ίδρυμα καλώντας τον τότε πρόεδρο του Ιδρύματος Δημήτριο Καραγιάννη, να διενεργήσει εκλογές, να προβεί σε απολογισμό των οικονομικών αλλά και να δώσει εξηγήσεις για τα τεκτονόμενα όπως π.χ. την παραχώρηση τμήματος του οικοπέδου του Ιδρύματος στην περιοχή Επταπυργίου σε ιδιωτικό σχολείο που ήταν γνωστό ότι είχε συμμετοχή η κόρη του αλλά και πολλών άλλων ακινήτων με την μορφή δεκάδων ετών ενοικιάσεων. Έκκληση για την διενέργεια εκλογών όπως όριζε η ισχύουσα νομοθεσία της Τουρκίας γινόταν πολλές φορές όλη την περίοδο 2005-2013 από τον συντονιστικό φορέα της Ομογένειας το ΣΥΡΚΙ, την ΟιομΚω και πρώτα από όλα από την Α.Θ.Π. τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Παρόλες τις ενέργειες αυτές, συμπεριλαμβανομένου και συλλογή 1200 υπογραφών από την ΟιομΚω που διαμαρτυρόταν προς τις αρχές στην Τουρκία και την Ελλάδα δεν υπήρξε κάποιο αποτέλεσμα. Το Δ.Σ. της ΟιομΚω έθεσε το θέμα αυτό της παρανομίας προς όλες τις κατευθύνσεις, συμπεριλαμβανομένου στον τότε πρωθυπουργό της Τουρκίας καθ. Α. Νταβούντογλου το 2015, αλλά πολλές φορές σε διεθνείς οργανισμούς όπως τον ΟΗΕ και ΟΑΣΕ.

Παρά τις όλες αυτές ενέργειες διαπιστώθηκε ότι η κατάσταση αυτή της ανομίας στο Βαλουκλή δεν ευαισθητοποίησε κανένα κρατικό φορέα που δεσμευόταν από την Συνθήκη της Λωζάννης και είναι διαπιστωμένο ότι υπήρξε μια «διακρατική ανοχή» σε αυτή την κατάσταση στο Μείζον αυτό Ίδρυμα της Ρωμοσύνης. Η ιστορία όλων αυτών των

ενεργειών είναι καταγραμμένη και θα δημοσιευτεί εν ευθέτων χρόνo. Το Ίδρυμα πέρα από την εξαιρετικά μεγάλη ακίνητη περιουσία στην Πόλη, διαθέτει και στην Αθήνα της οποίας η διαχείριση για πολλά χρόνια παραμένει εξίσου μυστηριώδης.

Αρχές του έτους 2013 η Γενική Διεύθυνση Βακουφίων που εποπτεύει και τα Ευαγή Ιδρύματα των μη-Μουσουλμανικών μειονοτήτων κατέργησε τον κανονισμό εκλογών των διοικητικών συμβουλίων και έτσι άνοιξε μια νέα περίοδος αβεβαιότητας για τα βακούφια των μειονοτήτων. Το καλοκαίρι του 2022 εκδόθηκε μετά από πολλές αναβολές ο νέος κανονισμός εκλογών στα ιδρύματα των μειονοτήτων εξαιρώντας όμως τα ευαγή ιδρύματα που διέθεταν νοσοκομεία. Παρά την ρητή δέσμευση στον Κανονισμό ότι θα εκδιδόταν εντός του έτους 2023 συμπληρωματικός κανονισμός εκλογών για τα νοσοκομειακά ευαγή ιδρύματα και ότι θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί οι εκλογές σε αυτά μέχρι τέλος του 2023 δεν έχει γίνει καμία ενέργεια και η κατάσταση μένει σε εκκρεμότητα που συμπληρώνει 33 χρόνια.

Το καλοκαίρι του 2014 ο αείμνηστος Ευάγγελος Μιχαηλίδης, όντας μέλος του Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω., μαζί με 4 συμπολίτισσες μας προσέφυγαν στο πρωτοδικείο του Μπακιρκιοϊ της Πόλης. Στην δίκη ενώ οι πραγματογνώμονες στην έκθεση τους υπερθεμάτισαν υπέρ της προσφυγής τελικά μετά από ένα χρόνο το πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή και οι ενάγοντες συνέχισαν μέσω του δικηγόρου κ. Τζέμ Σοφούογλου στο Εφετείο και Συμβούλιο Επικρατείας το οποίο στα τέλη του 2018 ενέκρινε χωρίς καμμία νομική αιτιολόγηση την αρχική απορριπτική απόφαση του Πρωτοδικείου. Ακολούθως η προσφυγή υποβλήθηκε τον Φεβρουάριο ενώπιον του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου της Τουρκίας και το οποίο δικαίωσε τα προσφεύγοντα μέλη της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας μετά από 4.5 ετών αναμονή.

Η ανάγνωση της απόφασης του ΑΣΔΤ παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον καθόσον διατυπώνονται για πρώτη φορά από το 1923 βασικές αρχές των δικαιωμάτων των μειονοτήτων όπως:

- Υφίστανται παραβίαση του συνταγματικού δικαιώματος (άρθρο 33) συλλογικής δράσης (συνεταιρίζεσθαι) και ειδικά για μια αναγνωρισμένη θρησκευτική μειονότητα της Συνθήκης της Λωζάννης που έπρεπε να τυγχάνει και θετικής διάκρισης. Η παραβίαση αυτή έχει διαρκέσει μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Από όλη την εξέταση του θέματος αποκαλύπτεται ότι το Κράτος δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

- Οι προσφεύγοντες, είναι όλα εκπατρισμένα μέλη της Ελληνορθόδοξης Μειονότητας αλλά και φυσικά μέλη του Ιδρύματος Βαλουκλή και επομένως έχουν το δικαίωμα ελέγχου του ιδρύματος αλλά και συμμετοχής στην ανάδειξη της διοίκησης του.
- Η μη έκδοση νέου κανονισμού εκλογών δημιουργεί βλάβη στα ευαγή ιδρύματα.

Στο συμπέρασμα του κειμένου της απόφασης το ΑΣΔΤ καταλήγει ότι δεν χρειάζεται να επαναληφθεί η δίκη και καλεί την Γενική Διεύθυνση Βακουφιών να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για διενέργεια αρχαιρεσιών και την πληρωμή μαζί με έξοδα της δίκης αποζημίωσης ύψους συνολικά 19.164 Λ.Τ. Η απόφαση υπήρξε ομόφωνη από τα πέντε μέλη του Δικαστηρίου υπό την προεδρία του κ. Καντίρ Οζκαγιά, πρόεδρου του ΑΣΔΤ.

Η Οι.ΟμΚω. Έχοντας συμπαρασταθεί τις συμπολίτισσες μας όλα τα χρόνια του μακρόχρονου αυτού δικαστικού αγώνα εκφράζει τις ευχαριστίες του προς τις ίδιες και τον δικηγόρο κ. Τζέμ Σοφούογλου για την καλή συνεργασία που υπήρξε με αυτόν.

Η είδηση της έκδοσης της απόφασης προσέλκυσε το ενδιαφέρον του τύπου της Τουρκίας όπως φαίνεται στα αποθέματα που παραθέτουμε τους συνδέσμους τους:

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/anayasa-mahkemesi-son-noktayi-koydu-orgutlenme-ozgurlukleri-ihlal-edildi-42465588>

<https://www.agos.com.tr/tr/yazi/30324/anayasa-mahkemesi-nden-azinlik-vakiflari-hastaneleri-secimleri-icin-kritik-karar>

<https://t24.com.tr/haber/aym-den-cemaat-vakiflarindaki-secimler-icin-dikkat-ceken-karar-1165718>

Η Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Τουρκίας έχει αναρτηθεί σε τρεις γλώσσες (Τουρκικά, Ελληνικά και Αγγλικά) στην ιστοσελίδα της ΟιΟμΚω www.conpolis.eu

Constitutional Court of Türkiye upholds minority rights in landmark decision

The Balıklı Rum Hospital has not been able to elect its foundation leaders since 1991*

The Constitutional Court has found in favor of the plaintiffs representing the Balıklı Greek Hospital Foundation, affirming their right to organizational freedom after decades of election inactivity.

The decision concerns Turkey's officially recognized minorities of Greeks, Armenians, and Jews, who have historically faced challenges in maintaining their foundations.

The case centered on the Balıklı Rum (Greek) Hospital Foundation, where no board elections had been held since 1991. Plaintiffs Efthymia Meentzlou, Evdoksia Galanopulo, Katina Evdokiya Veriopolos, Keti Vuças, and Maria Filimon petitioned for elections but were repeatedly denied, prompting legal action. Their struggle reflects the broader difficulties faced by minority foundations in Turkey, which have often been hindered by legal and bureaucratic obstacles.

The court's decision criticized the inaction of the Foundations General Directorate, which had argued that a regulatory gap following the annulment of a 2013 directive made new elections legally unfeasible. This stance was initially supported by the Bakırköy 7th Civil Court of First Instance and later by the Court of Cassation, which upheld the lower court's decision in 2015. However, the Constitutional Court's ruling highlighted the violation of organizational freedom, a fundamental right protected under the Treaty of Lausanne and the Constitution. The plaintiffs argued that the ongoing management's failure to hold elections not only breached their organizational rights but also infringed upon their property rights and religious freedoms.

The Treaty of Lausanne, signed in 1923, recognized Armenians, Greeks, and Jews as official minorities, granting them certain protections and rights. Despite this, minorities have often encountered systemic challenges in exercising these rights, particularly in managing their community foundations. (HA/VK).

* <https://bianet.org/haber/turkey-s-constitutional-court-upholds-minority-rights-in-landmark-decision-295574>

AYM'den cemaat vakıflarındaki seçimler için dikkat çeken karar*

Sibel Yükler

Anayasa Mahkemesi, 1991 yılında son seçim yapıldığı Balıklı Rum Hastanesi Vakfı'nda, "yönetmelikteki boşluk" gerekçe gösterilerek yıllardır yeni seçim yapılamamasını "örgütlenme özgürlüğünün ihlali" saydı. Cemaat üyelerinin yasal boşluk nedeniyle çözümsüz bırakıldığına dikkat çeken Yüksek Mahkeme, boşluğun giderilmesi için de adres göstererek, 2022'de yürürlüğe giren "Cemaat Vakıfları Seçim Yönetmeliği" kapsamında Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirim yapılmasını istedi.

1794 yılında İstanbul'daki Rum hastanelerinin tek bir çatı altında birleştirilmesi amacıyla bağışlarla kurulan Balıklı Rum Hastanesi Vakfı'ndan beş cemaat üyesi, 1991 yılında son yönetim seçiminin yapıldığı vakıfta yeni seçime gidilmesi için 2014 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne dava açtı. Vakfın doğal üyeleri olduğunu belirten davacılar, 2004 ve 2008'te değişikliğe uğrayan Vakıflar Yönetmeliği'nde, son olarak "Cemaat Vakfı Yöneticilerinin Seçimi" ile ilgili bölümün 2013'te kaldırılmasının ardından hukuki bir boşluk doğduğunu ve bu nedenle bir türlü yeni seçim yapılamadığını belirtti.

Çeşitli tarihlerde başvurdukları Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün taleplerini dikkate alınmadığını öne süren cemaat üyeleri, Bakırköy 7. Asliye Hukuk Mahkemesinden yeni seçim tarihi ve usulünü belirlemesini talep etti.

Vakıflar Genel Müdürlüğü ise 2013 tarihli iptalin ardından yönetmelikte seçime ilişkin bir usul bulunmadığını belirterek davanın reddini talep etti. Mahkeme de yönetmelik hükümleri açısından boşluk bulursa da "*Cemaat Vakıflarının yöneticileri mensuplarınca kendi aralarından seçilir. Vakıf yöneticilerinin seçim usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir*" şeklindeki Vakıflar Kanunu'nu gerekçe göstererek davanın reddine karar verdi. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 2017 yılında kararı onadı.

Başvurucular: Cemaat vakfı üyelerinin hakları Lozan'la korunuyor

Cemaat üyeleri bunun üzerine 2019 yılında Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) başvurarak, mülkiyet hakkının yanı sıra din ve vicdan özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüklerinin ihlal edildiğini öne sürdü. Cemaat vakfı üyelerinin haklarının Lozan Antlaşması ile korunduğu hatırlatan başvurucular, mahkemelerin seçim haklarını görmezden geldiği için 23 yıldır aynı yönetimin olduğu Vakfı hiçbir yönden denetleyemediklerini belirtti.

*<https://t24.com.tr/haber/aym-den-cemaat-vakiflarindaki-secimler-icin-dikkat-ceken-karar-1165718>

AYM: Yeni bir yönetmelik çıkarmamak, ciddi mevzuat boşluğu yaratıyor

Başvuruyu inceleyen Yüksek Mahkeme, iptal edilen seçim usullerine ilişkin yeni bir yönetmelik çıkarılmaması, idarenin bu süre zarfında hareketsiz kalması ve bu nedenle uzun yıllar boyunca seçim yapılmamasının “temel hakkın kullanımını engelleyici nitelikte” bir mevzuat boşluğu yarattığına dikkat çekti.

Bu yasal boşluk nedeniyle, cemaat üyelerinin yıllardır oy kullanamayı ve söz sahibi olamayı çözümsüz bıraktığını ifade eden AYM, oysa devletin toplumsal bütünlüğü temin etmek adına azınlık haklarını koruması ve bu hakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlamasının yargı süreçlerin süratle sonuçlandırılmasıyla mümkün olacağına dikkati çekti.

“Devlet pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedi, azınlıkların örgütlenme özgürlüğü daha fazla korunmalı”

Örgütlenme özgürlüğünün sağlanmasının azınlığa mensup bireyler açısından daha hassas olduğunun altını çizen AYM, “Zira bu kişiler çoğunluk içinde sahip oldukları kimlikleri korumak ve kimliklerine özgü tarihsel, dinî, sosyal, ekonomik, kültürel durumları, hakları daha güçlü bir biçimde ifade etmek için bir araya gelir ve bu kişilerin azınlık konumunda olmalarından ötürü daha fazla korunmaları gerekir” dedi.

Ancak devletin üzerine düşen şekilde yönetmelik düzenlemesini yapmadığını ve pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğini vurgulayan AYM, vakfın doğal üyesi olan cemaat üyelerinin örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmetti.

AYM, yönetmelik boşluğunun giderilmesi için adres gösterdi

Yüksek Mahkeme, seçimlerin yapılmasını sağlayacak yönetmelik boşluğunun giderilmesi için de adres gösterdi. “18/6/2022 tarihli ve 31870 sayılı Resmi Gazete’de Cemaat Vakıfları Seçim Yönetmeliği’nin yayımlandığı görülmüştür. O hâlde somut başvuruda ihlale neden olan yönetmelik boşluğunun 2022 tarihli Yönetmelik hükümleri çerçevesinde giderilebileceği anlaşılmıştır” diyen AYM, cemaat üyelerinin bu yönetmelik kapsamında Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirimde bulunulmasını istedi. Başvuruculara da 10 bin lira tazminat ödenmesine hükmedildi.

Τα Κωνσταντινουπολίτικα Σωματεία με την Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών τίμησαν την 571^η επέτειο της ηρωικής αντίστασης και την θυσία των Υπερασπιστών της Πόλης υπό την ηγεσία του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου Δράγαση

Όπως κάθε χρόνο η Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών μαζί με τα Σωματεία μέλη της τίμησαν την μνήμη και την θυσία του τελευταίου Αυτοκράτορα του Βυζαντίου με επιμνημόσυνο δέηση στον Μητροπολιτικό Ναό της Ευαγγελιστρίας της Θεοτόκου με τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Λαοδικείας Θεοδώρητο Στον Ανδριάντα του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου εκ μέρους της Οικουμενικής Ομοσπονδίας κατέθεσαν στεφάνι η πρόεδρος του Συνδέσμου Κεντρικιάδων κ. Όλγα Μαράνου Χάρτμαν μαζί με τον πρόεδρο του Συνδέσμου Μεγαλοσχολιτών Δημήτρη Δερβεντλή .Στεφάνι επίσης κατέθεσε η πρόεδρος Της Λέσχης Ιστορίας και Πολιτισμού κ. Χριστίνα Σούκερη Παπασταμάτη .Στην συνέχεια εν πομπή με την Φιλαρμονική του Δήμου Αθηναίων προς το Σύνταγμα όπου κατέθεσαν στεφάνια στον Αγνώστο Στρατιώτη ο Πρόεδρος της Οικουμενικής Ομοσπονδίας καθ. Νικόλαος Ουζούνογλου ,εν συνέχεια εκ μέρους της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων ο ειδικός γραμματέας κ. Κοσμάς Χατόγλου, εκ μέρους του Δημάρχου Αθηναίων ο αντιδήμαρχος Παιδείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Δήμου κ. Πάρης Χαρλαύτης και τελευταίος κατέθεσε ως εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης ο Γεν. Γραμ. Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας κ .Ιωάννης Χρυσουλάκης.

Την σειρά των εκδηλώσεων επιμελήθηκε σε όλες τις λεπτομέρειες η Πρόεδρος της Ένωσης Κωνσταντινουπολιτών κα. Ελένη Αναπνιώτη.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Για την εν τοις πράγμασι μετατροπή του Ιερού Ναού Χριστού Σωτήρος της Μονής της
Χώρας Κωνσταντινουπόλεως

9-5-2024

Οι τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά της Ι. Μονής της Χώρας είναι από τα σπουδαιότερα του κόσμου. Ο Ι.Ν. Χριστού Σωτήρος της Μονής της Χώρας αποτελεί ένα συμβολικό μνημείο της Βυζαντινής Ναοδομίας και Αγιογραφίας, το οποίο επί 78 χρόνια λειτουργούσε ως μουσείο. Η εν τοις πράγμασι μετατροπή του σε τέμενος, με την προ τετραετίας απόφαση του Προέδρου της Τουρκίας κ. Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αποδεικνύει **την ύπαρξη εμπάθειας κατά των μνημείων της Ορθοδοξίας** και την εργαλειοποίηση, για πολιτικούς σκοπούς, μιας αλυσίδας μετατροπών Βυζαντινών Ι. Ναών εντός της Τουρκίας. Τούτο επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η μετατροπή του Ναού σε τέμενος δεν υπαγορεύεται από σχετική λατρευτική ανάγκη, καθώς ο Ναός έχει ελάχιστη χωρητικότητα και σε ακτίνα 500 μέτρων υπάρχουν 5 τεμένη. Αντιθέτως, με τη μετατροπή του σε τέμενος, όλοι οι τοίχοι του, τους οποίους κοσμούσαν ψηφιδωτά και αγιογραφίες ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας και κάλλους, έχουν καλυφθεί, εμποδίζοντας τους επισκέπτες να τα θαυμάσουν.

Η απόφαση μετατροπής του Ι.Ν. σε τέμενος, όπως εξάλλου όλες οι αποφάσεις μετατροπής Ι. Ναών της Βυζαντινής εποχής αφιερωμένων στην Αγία Σοφία, στερείται οποιασδήποτε νομικής βάσης σύμφωνα με τους νόμους της Τουρκίας.

Καλούμε τον Πρόεδρο της Τουρκίας να αναθεωρήσει τη μέχρι τώρα στάση του στο θέμα, η οποία αποτελεί εκδήλωση καταφρόνησης της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και της UNESCO, η οποία, ως διεθνής οργανισμός, έχει αναλάβει την προστασία τους και προκαλεί την - εσφαλμένη και αντίθετη προς την προστασία που διεθνώς επιφυλάσσεται στα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς - εντύπωση ότι ο καθένας, κατά βούληση, αποφασίζει για τη μοίρα των μνημείων αυτών που βρίσκονται σε κάθε χώρα. Τα μνημεία των οποίων την προστασία παγκοσμίως έχει αναλάβει η UNESCO, δεν αποτελούν μόνο τη συνέχεια της ιστορικής πορείας του κάθε τόπου, η οποία δεν πρέπει να παραποιείται και να παραλλάσσεται, με προσπάθεια απαλοιφής κάποιων εποχών της, αλλά αποτελούν στοιχεία του πολιτιστικού γίνεσθαι της ανθρωπότητας.

Η Οικ.Ομ.Κω. συνεχίζει τον αγώνα για την προστασία των μνημείων αυτών, σε διεθνή φόρα, προς τις αρχές της Τουρκίας και προς τους οργανισμούς που έχουν την ευθύνη της διαφύλαξης της παγκόσμιας κληρονομιάς πολιτισμού της ανθρωπότητας (UNESCO) και της ειρήνης (UNAO) μεταξύ των λαών, και όχι της έντασης που προκαλούν ενέργειες όπως αυτή.

ECUMENICAL FEDERATION OF CONSTANTINOPOLITANS

56th session of the Human Rights Council (18 June to 12 July 2024)

Written Statement

The re-conversion of the Church of Christ the Saviour of the Monastery of Chora from museum to mosque in Istanbul

The frescoes and mosaics of the Holy Church of Christ Savor of the Monastery of Chora, created in the year 1315 A.D., are among the most important in the world and this Church is a symbolic monument of the Byzantine Church and Hagiography, which for 78 years functioned as a museum. Few days ago, this historic monument was converted to a mosque, following a Decree signed by the President of Türkiye Mr. Recep Tayyip Erdogan four years ago.

This conversion within the chain of similar conversions from museum to mosque of Byzantine era churches, devoted to Hagia Sophia – Holly Wisdom, can only as interpreted in being done for political purposes. This is verified by the fact that the conversion of this Monument into a mosque is not dictated by a relative religious need, since has a minimum capacity and within a radius of 500 meters there are 5 mosques. On the contrary, with its conversion into a mosque, all its walls, which are covered with mosaics and hagiographies of unique cultural value and beauty, have been covered, preventing visitors from admiring them.

If these types of practices will be spread, everyone at will, could decide on the fate of the monuments located in any country. The monuments whose worldwide protection has been undertaken by UNESCO, are not only the continuation of the historical path of each venue, which should not be falsified and altered by attempting to erase some of its past eras, but are elements of the cultural development of humanity. The much-needed alliance of cultural traditions today, is damaged which such conversions.

The EFC, wishing to encourage peace among people and counteract the tension created by such decisions, will continue to advocate in international fora, in international organizations responsible for preserving the world cultural heritage such as UNESCO, alliance of civilization UNAOC and to the authorities of the Republic of Türkiye for the protection of these monuments, which belong to all humanity.

Εἰς Μνήμην τοῦ π. Γεωργίου Τσέτση (1934-2024)

Ο Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου π. Γεώργιος Τσέτσης τοῦ Θωμᾶ καὶ τῆς Ἑλένης, τὸ γένος Προύσαλη, γεννήθηκε στὸ Πικρίδιο (Χάσκιοι) Κωνσταντινουπόλεως, στὶς 22 Ἰουνίου 1934. Προερχόμενος ἀπὸ λειυτική οἰκογένεια (παπποῦς καὶ θεῖος κληρικοί), ἄρχισε νὰ ἐθίζεται μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ - λειτουργικὸ περιβάλλον "ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων", στὸ Ἀναλόγιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς γενέτειράς του Χάσκιοι, τοῦ κατὰ τὴ βυζαντινὴ περίοδο γνωστοῦ ὡς "Πικρίδιο" προαστείου, στὴν ἀντίπερα ὄχθη τοῦ Κερατείου κόλπου.

Τὸ 1945, καὶ σὲ ἡλικία 11 ἐτῶν, προσλαμβάνεται, ἐπὶ Πατριαρχίας Βενιαμὶν τοῦ Α΄ ὡς Κανονάρχης τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ἀρχικὰ δίπλα στὸν Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη Κωνσταντῖνο Πρίγγο καὶ στὴ συνέχεια κοντὰ στὸν Ἄρχοντα Λαμπαδάριο Θρασύβουλο Στανίτσα. Ἔτσι, συμπάλλοντας μὲ Στανίτσα καὶ ἀκούγοντας Πρίγγο, ἐξοικειώθηκε μὲ τὸ λεγόμενον φαναριώτικο "πατριαρχικὸ ὕφος" τοῦ ψάλλειν.

Τὰ πρῶτα μουσικὰ μαθήματα τὰ πῆρε ἀπὸ τὸν δάσκαλο του Θρασύβουλο Στανίτσα, ἀπὸ δὲ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1949, ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο Πρίγγο τὸν ὁποῖο εἶχε καθηγητὴ τῆς μουσικῆς στὴν Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποφοίτησε τὸ 1960. Ἐπὶ μίᾳ πενταετίᾳ καὶ μέχρι τὴν ἀποφοίτησή του ἀπὸ τὴ Χάλκη, διετέλεσε δεξιὸς ψάλτης καὶ χοράρχης τῆς φοιτητικῆς χορωδίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, διαδεχθεὶς τὸν μακαριστὸ Μητροπολίτη Πέργης, Εὐάγγελον Γαλάνη.

Ἡ ἐναίσιμος ἐπὶ πτυχίῳ διατριβὴ του εἶχε ὡς θέμα: « Ἡ Ἐνταξις τῶν Ἁγίων εἰς τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας". Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ Ἔτος 1958-1959 φοίτησε στὸ οἰκουμενικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ BOSSEY (Γενεύη). Τὸ 1988 ὑπέβαλε διδακτορικὴ διατριβὴ στὸ τμῆμα Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μὲ τίτλο Ἡ συμβολὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν ἵδρυση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν», καὶ ἀνακηρύχθηκε Διδάκτωρ Θεολογίας. Τὸν Μάιο τοῦ 1961 ἐνυμφεύθη τὴν Jacqueline Mermoud ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπέκτησαν δύο τέκνα, τὸν Θωμᾶ (1962) καὶ τὴν Αἰμιλία (1964).

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1960 μέχρι τὸν Μάιο τοῦ 1961 ὑπηρετήσε στὰ Γραφεῖα τῆς Ἀρχιγραμματείας τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου. Τὸν Μάιο τοῦ 1961 χειροτονήθηκε Διάκονος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Πριγκηποννήσων Δωρόθεο καὶ διορίστηκε Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων. Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1964 χειροτονήθηκε εἰς Πρεσβύτερο ἀπὸ τὸν ὡς ἄνω Μητροπολίτη.

Μὲ ἔγκριση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1965 προσελήφθη στὴν Ἐπιτροπὴ Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στὴ Γενεύη. Διαδοχικὰ ὑπηρετήσε στις ἐξῆς ἐπιτελικὲς θέσεις:

- Ἰανουάριος 1965 - Ὀκτώβριος 1967: Βοηθὸς Γραμματεὺς τῆς Γραμματείας Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς,

- Ὀκτώβριος 1967 - Ἀπρίλιος 1978: Ἐκτελεστικὸς Γραμματεὺς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

- Μάιος 1978 - Δεκέμβριος 1984: Ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς τῆς Ἐπιτροπῆς Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας τοῦ Π.Σ.Ε. μὲ εἰδικὴ εὐθύνη τὸν συντονισμό τῶν Γραμματειῶν Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Εὐρώπης, Μέσης Ἀνατολῆς, Λατινικῆς Ἀμερικῆς καὶ Εἰρηνικοῦ ὡς πρὸς τὰ προγράμματα Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Ἀναπτυξιακῶν Ἔργων τοῦ Π.Σ.Ε.

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1984 μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διορίζεται ἀπὸ 1.1.1985 Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου στὴν ἔδρα τοῦ Π.Σ.Ε.

Στὰ πλαίσια τοῦ παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, διετέλεσε μέλος τῆς Ἐσωτερικῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς (1971-1984), πρόεδρος τῆς Ὁρθοδόξου Ὁμάδος Ἐργασίας (1972-1984), Πρόεδρος τῆς Ὁμάδος Ἐργασίας Μέσης Ἀνατολῆς (1973-1977), μέλος (1980-1984) καὶ συμπρόεδρος (1983) τῆς Μικτῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Π.Σ.Ε. - Βατικανοῦ γιὰ κοινωνικὰ ζητήματα. Συμμετέσχε σὲ Γενικὲς Συνελεύσεις τοῦ Π.Σ.Ε. (Οὐψάλα 1968, Ναϊρόμπι 1975, Βανκοῦβερ 1983, Καμπέρρα 1991), τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (PORTSCHACH 1967, Χανιά 1979, STIRLING 1986, Πράγα 1992, GRAZ 1997) καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς (Λευκωσία 1974, Βηρυτὸς 1977), στὶς Συνόδους τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ὡς καὶ σὲ διάφορα ἄλλα Διαχριστιανικὰ καὶ Διορθόδοξα Συνέδρια. Στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Καμπέρρα ἐξελέγη μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἐν συνεχείᾳ μέλος καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς τῆς Ἐπιτροπῆς.

Στὰ πλαίσια τῆς ὑπηρεσίας του στὴν Ἐπιτροπὴ Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας, ἐπισκέφτηκε ἐπανειλημμένως Ἐκκλησίες μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. στὸν χῶρο τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὦκεανοῦ.

Ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ὡς κληρικοῦ τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου, συμμετέσχε ὡς γραμματεῦον μέλος σὲ Ἀντιπροσωπίες τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ῥωσσίας, Σερβίας, Ῥουμανίας, Βουλγαρίας,

Κύπρου, Ελλάδος, Γεωργίας, Πολωνίας, Τσεχοσλοβακίας (1966, 1976), τὸ Βατικανὸ (1971) καὶ τὴν Κοπτική Ἐκκλησία (1972). Συμμετέσχε ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Θεολογικοῦ συμβούλου τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στὶς ἐργασίες τῆς Β΄ Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου καὶ τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (1986).

Ἀπὸ τὸ 1970 ὡς τὸ 1982 καὶ ἀπὸ τὸ 1991 μέχρι πρόσφατα, διετέλεσε Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁρθοδόξου κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴ Γενεύη. Κατόπιν παρακλήσεως τοῦ Μητροπολίτου Αὐστρίας καὶ Ἐξάρχου Ἑλβετίας Χρυσοστόμου, καὶ πρὶν τὴν ἴδρυση τὸ 1982 τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἑλβετίας, ἐξυπηρέτησε τὴν Ἑλληνορθόδοξο παροικία Γενεύης ὡς ἄμισθος ἐφημέριος καὶ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐστρίας (1966-1982).

Ἐχει δημοσίευσαι μεγάλο ἀριθμὸ βιβλίων καὶ μελετῶν Θεολογικοῦ, λειτουργικοῦ, ἱστορικοῦ καὶ οἰκουμενιστικοῦ περιεχομένου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΟΙΟΜΚΩ

Ευχαριστοῦμε τις εθελόντριες καὶ εθελοντές μας τοῦ Προγράμματος Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης γιὰ τὴν ἴπολύχρονη καὶ κοπιώδη συμβολή τους στὴν διανομή των διατακτικῶν τῆς αγοράς τροφίμων καὶ ειδῶν πρώτης ἀνάγκης στους ἐνταγμένους στο Πρόγραμμα συνανθρώπων μας :

Μηνά Ἀγιάνογλου, Ἀβραάμ Ἀρρωστίδη, Ἡω Δεβλέτογλου,
Θεοδώρα Ντομπρίλα Φωιογιαννοπούλου, Δημήτριο Ονταζή,
Πόπη Παρασκευοπούλου, Ελένη Ἀναπνιώτη, Μαρία Καραίσκου,
Δήμητρα Δουρμάζερ, Ζωή Καραγιαννίδου, Ἐφη Κλάτση, Ἀνδρέα Χανιώτη.

Ευχαριστοῦμε ἐπίσης τους δωρητές τοῦ μήνα Μαΐου 2024:

κ. Νίνο Ελματζόγλου 300 Ευρώ

κα. Σοφία Γαγιάτσου, 100 Ευρώ

κα. Μαρία Χρηστίδου, 50 Ευρώ (κάθε μήνα)

Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Οι.Ομ.Κω.

«Μηνάς Τσιτσάκος»

Ξεκίνησε το 2013 και συνεχίζεται—σε συνεργασία με τα μέλη σωματεία της Οι.Ομ.Κω.—με όλες τις δράσεις του, αφού οι ανάγκες αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο αυξάνονται. Οι αλληλέγγυοι κρίσεις της τελευταίας δεκαετίας έχουν συσσωρεύσει πολλά προβλήματα και η κρατική μέριμνα είναι πολύ περιορισμένη.

Η αλληλεγγύη προς τους αδυνάμους ήταν πάντοτε κυρίαρχο κοινωνικό γνώρισμα της Ρωμιοσύνης.

Συνοπτικά οι δράσεις του Προγράμματος είναι:

- Εξασφάλιση στέγης σε 75 άστεγους
- Διανομές 150 διατακτικών κάθε μήνα για αγορά τροφίμων από σουπερμάρκετ.
- Εξασφάλιση φαρμάκων και υγειονομικού υλικού σε 32 οικογένειες.
 - Εξασφάλιση της πρόσβασης σε ιατρικές υπηρεσίες.
 - Εξασφάλιση αίματος σε έχοντες ανάγκη.
- Μέριμνα για την εισαγωγή ανυπεράσπιστων ηλικιωμένων σε γηροκομεία.
 - Επανασύνδεση ηλεκτροδότησης σε κατοικίες.
- Αντιμετώπιση γραφειοκρατικών δυσκολιών που στερεί βασικά δικαιώματα του ανθρώπου σε πρόσφυγες Έλληνες όπως οι δυσκολίες έκδοσης αδειών παραμονής, πολιτογράφησης και ΑΜΚΑ
- Πραγματοποίηση εξοδίων ακολουθιών για ανασφάλιστους και μη έχοντες συγγενείς (τον Απρίλιο 2024 μήνα 2)

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΧΑΡΗ ΣΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (ΑΦΟΥ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΕΙ ΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΤΟΥΣ) ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ. ΖΗΤΑΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΑΣ ΕΙΤΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ή ΜΕ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΟ nnap@otenet.gr

The Social Solidarity Program of Ec.Fe.Con.

"Minas Tsitsakos"

ALL ACTIONS CONTINUED DURING THIS SUMMER MONTHS

It started in 2013 and continues—in collaboration with the member associations of Ec.Fe.Con.—with all its actions, since the needs of solidarity with fellow human beings are increasing. The successive crises of the last decade have accumulated many problems and government care is very limited.

Solidarity with the weak has always been dominant cultural component of Romiosyni.

In summary, the actions of the Program are:

- Provision shelter to 75 homeless people.
- Distribution of 150 vouchers each month to deprived families to purchase food from supermarkets.
- Provision medicines and health materials to 32 families.
 - Ensuring access to medical services.
 - Facilitating the entrance of alone old to care houses.
 - Finding blood to those in need.
- Reconnection of electricity in residences being cut because of debts.
- Dealing with bureaucratic difficulties that deprive Greek refugees of basic human rights, such as the difficulties of issuing residence permits, naturalization and SOCIAL SECURITY NUMBER (AMKA)
- Carrying out follow-up expenses for uninsured and non-insured relatives.

IN THE PAST MONTH ALONE WE HAD 2 NEW OWNER APPLICATIONS

NEED OF OUR FELLOW CITIZENS

TO BE UPDATED CONTACT US AT nnap@otenet.gr

Ec.Fe.Con. HAS NO REGULAR INCOME AND THE PROGRAM IS BASED ON PERIODIC DONATIONS FROM FOUNDATIONS AND INDIVIDUALS.

Τα Δ.Σ. της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών και του μέλους σωματείου Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών ευχαριστούν θερμά τις/τους εθελόντριές/ες για την πολύτιμη συμβολή τους στην διανομή δεμάτων το Πάσχα σε όλη την Αττική:

τα τέσσερα αδέρφια της Οικογένειας Γεωργίου Κουλέρη, Αλέξανδρο Μπεγάκη, Μαρία Καραϊσκού, Στέλιο Σαράντη, Αθηνά Θωμάζου Ερμή Σούλη, Ευτυχία Φράγκου, Ανδρέα Χανιώτη, Ντόρα Μαυράκη, Θεοδώρα Ντομπρίλα, Δήμητρα Φώτου, Ηώ Δεβλέτογλου, Μάκη Αρρωστίδη, Αθανάσιο Δράκο, Πόπη Παρασκευοπούλου, Λένα Αναπνιώτη

Επίσης ευχαριστούν για τις δωρέες σε είδος:

Προσέφεραν Ανώνυμος 5 σακιά ρύζι και όσπρια, Εταιρία Κορρέ ελαιόλαδο, καλαμποκέλαιο, σάλτσα ντομάτας όλα από 24 τεμάχια, Σοφία Φράνκο 90 κουτιά κουλουράκια, 400 Ευρώ διατακτικές από Σκλαβενίτης

Το Δ.Σ. του Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών ευχαριστεί για τις ακόλουθες δωρέες για την περίοδο του Πάσχα 2024

2000€ : Πιαλοπούλου Αριστέα-Πιαλόπουλος Ανέστης, 500€: Αλατόπουλος Ιωάννης, 250€: Βαφειάδου Εύα, από 200€ οι: Χαλιωρή Λιλή, Βούλγαρη Γιούλη και Βασίλης - Χρήστος Τζούρης, 160€: Ελματζιόγλου Χρήστος, από 150€ οι: Μούτσογλου Βασίλης, Καλλιανιώτη Μαρία και Σταυρίδη Νίκη, από 100€ οι: Καλλιγιάννη Ηλέκτρα, Κυβέλη Μιτέκο, Λούντος Κώστας, Γεωργαντίδης Δάμος, Καρακατσάνη Αγάπη, από 50€ οι: Πανταζίδης Κωνσταντίνος εις μνήμη Χρήστου Πανταζίδη, Τατιάνα -Ευτέρπη Αναστασιάδη, Βαμβακόπουλος Κώστας, Ιωαννίδου Άννα, Πιλαφίδου Μελίνα-Αρσλάνογλου Λιλίκα, Βλαστού Ζωή, ανώνυμη κυρία Μ.Δ., Ανδρούτσου Μαρία, Παυλίου Γεώργιος, Σαββοπούλου Θάλεια, από 40€ οι: Ξανθοπούλου Ουρανία, Συμεωνίδης Ιωάννης, από 30€ οι: Χουδαβερδή Νίτσα, Κωνσταντίνος Βιδάλης εις μνήμην των γονέων του Έλλη και Νικολάου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ ΠΑΣΑΣ

(1833-1906)

Υπήρξε ο δευτερότοκος γιός του πατριάρχη της διάσημης οικογένειας Καραθεοδωρίδων του Στέφανου (1789-1867) και της Λουκίας το γένος Μαυροκορδάτου, γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη την 20^η Ιουλίου 1833. Ο Στέφανος Καραθεοδωρή καταγόταν από το Βοσνοχώρι της Αδριανουπόλεως και υπήρξε ο ιδρυτής της Αυτοκρατορικής Ιατρικής Σχολής Κωνσταντινουπόλεως στην οποία υπηρέτησε για 41 χρόνια. Ο Αλέξανδρος σπούδασε στην Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή και αμέσως μετά, για περίπου 2 χρόνια, εργάστηκε ως δόκιμος δημόσιος υπάλληλος στην υπηρεσία μεταφράσεων του Υπουργείου Εξωτερικών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1850-1852). Ήξερε 9 γλώσσες μεταξύ των οποίων Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά,

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή την αρχές της δεκαετίας 1970.

Ελληνικά και Τουρκικά αλλά και Περσικά και Αραβικά. Στη συνέχεια το 1852 με μέριμνα του πατέρα του μετέβη στο Παρίσι όπου ακολούθησε πανεπιστημιακές σπουδές στη φιλολογία, μαθηματικά και νομικά. Η διπλωματική του εργασία είχε τίτλο «De pignantorios et hypotheis, de separatonibus Code Napoleon Privileges sur les immeubles» (1858). Εκπόνησε διδακτορική διατριβή της οποίας ο τίτλος ήταν «De l' erreur en matiere civile d' apres le droit romain et le code Napoleon» (1860).

Επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη το 1860 και λόγω των νομικών του γνώσεων διορίστηκε ως πρόεδρος του Ναυτικού Εμπορικού Δικαστηρίου (Mahkeme-i Ticaret-i Bahriye) σε μια περίοδο όπου οι εμπορικές συνεργασίες με τις δυτικές χώρες αναπτυσσόταν ραγδαία. Την ίδια περίοδο υπήρξε νομικός σύμβουλος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων που είχε σημαντική παρουσία στην πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το 1861 διορίστηκε ως μέλος του Ανώτατου Συμβουλίου Μεταρρυθμίσεων που είχε την ευθύνη της παρακολούθησης των μεταρρυθμίσεων που είχαν ξεκινήσει το 1839 με την κήρυξη της ισοπολιτείας μεταξύ

των μουσουλμάνων ή μη υπηκόων της Αυτοκρατορίας και είχαν ενταθεί με το Φιρμάνι Μεταρρυθμίσεων (Islahat Fermani) στο τέλος του Κριμαϊκού Πολέμου το 1856. Για μικρά διαστήματα υπηρέτησε στο Υπουργείο Παιδείας (1864) και ως γραμματέας του Πρέσβη Αλί Πασά στο Βερολίνο όπου ο τελευταίος με τον Φουάτ Πασά υπήρξαν οι κύριοι πολιτικοί άνδρες που προωθούσαν το Πρόγραμμα των Μεταρρυθμίσεων. Βρισκόμενος στην Κωνσταντινούπολη παρέδωσε μαθήματα για την ιστορία της Ρώμης στα νέο-ιδρυθέντα επιστημονικά σωματεία: τον Ελληνικό Φιλολογικό Σύλλογο Κωνσταντινουπόλεως και τον Οθωμανικό Επιστημονικό Σύλλογο. Την περίοδο αυτή ασχολήθηκε για την ρύθμιση νομικών ζητημάτων που αφορούσαν τα μουσουλμανικά ευαγή ιδρύματα (βακούφια) εισάγοντας τις νέες αρχές ασφαλιστηρίων.

Σημαντική υπήρξε η αποστολή του ως μέλους της Επιτροπής υπό την προεδρία του Αλί Πασά το 1866 που μετέβη στην επαναστατημένη Κρήτη. Ο ρόλος του για το μέλλον της μεγαλονήσου υπήρξε σημαντικός αφού ερχόμενος σε συνομιλία με τους επαναστάτες συνέταξε τον Κανονισμό στην ελληνική γλώσσα με τον οποίο ρυθμίστηκαν θέματα μείωσης φόρων, εξαίρεσης από στράτευση των χριστιανών αλλά και το σημαντικότερο της ίδρυσης τοπικής αιρετής Βουλής. Στην Επιτροπή αυτή συμμετείχαν και οι διαπρεπείς ρωμιοί κρατικοί λειτουργοί Σάββα Πασάς (Γιαννιώτης) και Κωστάκης Αδοσίδης. Η περίοδος αυτή παρουσίας επτά μηνών στην Κρήτη του έδωσε την δυνατότητα να αποκτήσει εμπειρία σε εσωτερικά ζητήματα της Αυτοκρατορίας που πήγαζαν από την μη τήρηση των δεσμεύσεων της Υψηλής Πύλης για την ισονομία προς τους χριστιανούς υπηκόους της Αυτοκρατορίας. Μετά από την αποστολή του στην Κρήτη μετατέθηκε σε ανώτατη θέση – Υφυπουργού- στο Υπουργείο Εμπορίου για 3.5 έτη. Η θητεία του υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής στα θέματα των εμπορικών σχέσεων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με τα δυτικά κράτη. Το έτος 1869 συμμετείχε σε Επιτροπή για την ίδρυση Σουλτανικού Θεάτρου.

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή σε ηλικία 38 ετών, το έτος 1871, παντρεύτηκε την Κασσάνδρα το γένος Μουσούρη θυγατέρα του Παύλου Μουσούρη, αδερφό του Κωστάκη Μουσούρη (Πρέσβης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην Αθήνα 1834-1849 και στο Λονδίνο για πολλά χρόνια). Από τον γάμο αυτό γεννήθηκαν κατά σειρά χρονολογίας επτά παιδιά: Στέφανος, Άννα, Παύλος, Λουκία, Σμαράγδα, Ρωξάνη και Ευφροσύνη.

Η Κασσάνδρα Καραθεοδωρή έζησε στην Κωνσταντινούπολη στο Μέγα Ρεύμα μέχρι το 1936. Σε όλη την διάρκεια της μακράς της ζωής υπήρξε στέλεχος φιλανθρωπικών συλλόγων προς όλους τους συναθρώπους της ανεξάρτητα εθνότητας και θρησκειύματος, όπως του Ρώσο-τουρκικού πολέμου, της περιόδο του Σουλτάνου Αμπντούλχαμίτ αλλά και στην διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο Α. Καραθεοδωρή συμμετείχε στο Μικτό Εθνικό Συμβούλιο που είχε ιδρυθεί το 1862, με Σουλτανικό Ιραδέ, αποτελούσε την Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων της Αυτοκρατορίας και είχε την ευθύνη της ρύθμισης των εσωτερικών θεμάτων του Ρωμαίικου Μιλλέτ όπως ζητήματα διαχείρισης ευαγών ιδρυμάτων, παιδείας, κληρονομικών ζητημάτων αλλά και σχέσεων με την Οθωμανική διοίκηση. Ουσιαστικά ήταν η προσαρμογή των «δικαιωμάτων» που είχαν χορηγηθεί από τον πορθητή Σουλτάνο Μεχμέτ Β΄ και τους διαδόχους του στις συνθήκες του Φερμανιού Ισλαχάτ (1856). Σημαντικός ο ρόλος του υπήρξε στην προσπάθεια αντιμετώπισης του αποσχιστικού Βουλγαρικού ζητήματος από το Οικουμενικό Πατριαρχείο που οφειλόταν στην Πανσλαβιστική υποδαύλιση της Ρωσίας στα Βαλκάνια. Ο λόγος του στη Γενική Συνέλευση στο Πατριαρχείο την 30^η Ιανουαρίου 1872 (π. ημερολόγιο) είναι πολύ σημαντικός καθόσον καθόρισε την στρατηγική του Οικουμενικού Πατριαρχείου και την κήρυξη του Εθνοφυλετισμού ως αίρεσης (Βέβαια ο πρώτος διδάξας την απόσχιση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο ήταν η Ελλαδική εκκλησία το 1833. Οι Βούλγαροι αποσχιστές απλά μετέφραζαν τα κείμενα του Θεόκλητου Φαρμακίδη και του Γεώργιου Λουδοβίκου φον Μάουρερ. Τελικά το ζήτημα διευθετήθηκε το 1850 με την έκδοση τόμου της Αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Ελλάδος το 1850 από το Οικουμενικό Πατριαρχείο).

Σύγκριση
χαρτών των
Συνθηκών
Αγ. Στεφάνου
και
Βερολίνου

Την κρίσιμη περίοδο 1875-76 που τα Βαλκάνια βρισκόταν σε επαναστατική αναστάτωση, συμμετείχε στην Επιτροπή Κατάρτισης του Οθωμανικού Συντάγματος έχοντας ουσιαστικό ρόλο με τους άλλους Χριστιανούς νομομαθείς όπως τον Σάββα Πασά. Το Σύνταγμα ανακοινώθηκε την 23/12/1876 την ίδια μέρα που είχε αρχίσει το διεθνές συνέδριο για την ειρήνευση στα Βαλκάνια γνωστού ιστορικά ως Συνέδριο του Ναυαρχείου. Στο συνέδριο ο Αλέξανδρος συμμετείχε ως γραμματέας του Υπουργού Εξωτερικών Σαφβέτ Εφένδη. Η πρώτη Οθωμανική Βουλή που αναδείχθηκε με το Σύνταγμα στις αρχές του 1877 συνήλθε την 18η Μαρτίου στο παλάτι του Ντολμάμπαχτζε. Συντάκτης της εναρκτήριας ομιλίας της Βουλής που εκφωνήθηκε από τον Σουλτάνο Αμπτούλχαμιτ υπήρξε ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή που ήταν αριστείδην μέλος της Συγκλήτου. Εν τω μεταξύ η κήρυξη του Συντάγματος δεν ηρέμησε τα πράγματα στα Βαλκάνια και η Ρωσία σε συνεννόηση με την Βρετανία απέστειλαν στην Υψηλή Πύλη το Πρωτόκολλο του Λονδίνου ζητώντας παραχωρήσεις. Ο Σουλτάνος ανέθεσε στον Α. Καραθεοδωρή να εισηγηθεί το κείμενο της απάντησης το οποίο υπήρξε ιδιαίτερα σκληρό που εκνεύρισε σφόδρα τον Ρώσο Αυτοκράτορα Αλέξανδρο. Τον Απρίλιο του 1877 ξεκινάει ο Ρώσο-Οθωμανικός πόλεμος με την εισβολή των ρωσικών δυνάμεων από τα Βαλκάνια και τον Καύκασο. Πρόκειται για έναν από τους μεγαλύτερους πολέμους του 19ου αιώνα. Η αντίσταση των οθωμανικών δυνάμεων ιδιαίτερα στην Πλέβνα κοντά στον Δούναβη υπήρξε σθεναρή αλλά τελικά οι Ρωσικές δυνάμεις υπερίσχυσαν και μετά από την υπογραφή ανακωχής στην Αδριανούπολη στα μέσα του Απριλίου 1878, ο Ρωσικός στρατός είχε φθάσει στα προπύλαια της Κωνσταντινούπολης και με την απειλή κατάληψης της πρωτεύουσας αναγκάζεται η Οθωμανική Κυβέρνηση να υπογράψει την Συνθήκη Αγίου Στεφάνου στο ομώνυμο προάστιο της Πόλης την 3η Μαρτίου 1878. Η Συνθήκη αυτή δημιουργούσε μια τεράστια νέα χώρα την Βουλγαρία, από το μηδέν και ήταν ιδιαίτερα επισφαλής για τα Ελληνικά αλλά και τα ζωτικά συμφέροντα της Μεγάλης Βρετανίας που κινητοποιήθηκε στέλνοντας ναυτικές δυνάμεις

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή την δεκαετία 1890.

στην Προποντίδα. Με την διπλωματική κινητοποίηση της Μ. Βρετανίας και την ανάμιξη της νεοσύστατης Γερμανικής Ομοσπονδίας αναγκάστηκε η Τσαρική Ρωσία να προσέλθει σε νέα συνδιάσκεψη τον Ιούνιο του 1878 στο Βερολίνο. Το σημαντικό Συνέδριο διήρκεσε ένα μήνα αρχίζοντας την 13^η Ιουνίου 1878 και στο οποίο συμμετείχαν οι χώρες: Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Γαλλία, Μ. Βρετανία, Ρωσία και βέβαια η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Αν και στην Πόλη αρχικά αποφασίστηκε ως εκπρόσωπος να μεταβεί ο Σαφέτ Πασάς, ο Σουλτάνος Αμπτούλχαμιτ επέλεξε, ως πρώτο πληρεξούσιο τον Αλέξανδρο Καραθεοδωρή. Ο διορισμός αυτός προκάλεσε την υποτιμητική αντίδραση του Καγκελάριου Bismarck που ζητούσε τον διορισμό ως Οθωμανού εκπροσώπου του εξισλαμισμένου Μεχμέτ Πασά γερμανικής καταγωγής αντί του χριστιανού Καραθεοδωρή. Μάλιστα κατά τις διαπραγματεύσεις στο Βερολίνο ο Bismarck έλεγε στον Καραθεοδωρή «δεν έχετε να πείτε κάτι αφού έχετε υπογράψει την Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου» και έφθανε στον βαθμό να προσπαθεί να απαγορεύσει ο Α. Καραθεοδωρή να βλέπει κείμενα. Από τα απομνημονεύματα εκπροσώπων άλλων κρατών προκύπτει ότι ενώ στη αρχή υπήρχε η εντύπωση ότι ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή δεν θα

Ο γνωστός πίνακας για την Συνδιάσκεψη του Βερολίνου – Ιούνιος 1878.

είχε καμμιά ουσιαστική συμβολή στην εξέλιξη των διαπραγματεύσεων, σε λίγο καιρό απέδειξε τις ικανότητές του ως διπλωμάτης. Ο Σαντουλάχ πασάς που συμμετείχε στις συνδιασκέψεις αναφέρει την ικανότητα του Α. Καραθεοδωρή γνώστη των εξουσιών και ότι τα υπομνήματα που συνέτασσε ήταν προϊόν βαθιάς γνώσης. Αν και είχε την υποστήριξη της Μ. Βρετανίας δεν ήταν τυφλά υπάκουος της. Χάρη στις ικανότητες του αποφεύχθηκε η δημιουργία μιας τεράστιας Βουλγαρίας εις βάρος του Ελληνισμού και αν ληφθεί υπόψη ο αχαλίνωτος βίαιος Βουλγαρικός εθνικισμός, αν παρέμεινε σε ισχύ η τεράστια Βουλγαρία της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου. Ιδιαίτερη προσπάθεια κατέλαβε να αποφευχθεί η παράδοση της διοίκησης της Κύπρου στην Μ. Βρετανία που τελικά έγινε με μυστική συμφωνία ερήμην του Α. Καραθεοδωρή με επίλυση ως αιτία την προστασία των Ασιατικών συνόρων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τους Ρώσους που μετακινήθηκαν 150 χλμ. δυτικότερα και την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων στις επαρχίες με Αρμενικό πληθυσμό. Στην διάρκεια των διαπραγματεύσεων στο Βερολίνο ο Α. Καραθεοδωρή είχε συνεχή τηλεγραφική επικοινωνία με τον Σουλτάνο Αμπδουλχαμίτ. Με την διπλωματική του στάση κατάφερε να γίνει δεκτή η αντιπροσωπεία του Ελληνικού βασιλείου στην συνδιάσκεψη και το σημαντικότερο εξασφάλισε να συμπεριληφθεί όρος στην σύμβαση του διμερούς κανονισμού των συνόρων μεταξύ Ελλάδος και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που με την υποστήριξη του Πρωθυπουργού της Μεγάλης Βρετανίας το 1881 Gladstone, οδήγησε το 1881, στην ειρηνική ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και της πόλης Άρτας στο Βασίλειο της Ελλάδος. Χάρη στις προσπάθειές του εξασφαλίστηκε η κατάληψη της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης από την Αυστροουγγαρία να μην είναι άνευ όρων διατηρώντας την κυριαρχία της χώρας αυτής από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και την παραχώρηση της διοίκησής της από την Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία. Η σύγκριση των δύο χαρτών των συνόρων της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου και του Βερολίνου δείχνουν την επιτυχία του Α. Καραθεοδωρή που βέβαια οφείλεται και στην Βρετανική υποστήριξη προς την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο σιδηρός καγκελάριος Otto Bismarck θεωρούσε την απασχόληση με ζητήματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ως άχρηστη και πίστευε ότι η νέα Γερμανία πρέπει να έχει την στρατηγική της εξάπλωσης προς την Ρωσία και όχι προς της Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η ρήξη του Καγκελάριου με τον Γερμανό

Κάιζερ Wilhelm προήλθε από την διαφορά αυτή που η Γερμανική εξουσία έθεσε ως στρατηγικό στόχο τον έλεγχο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ώστε να αποκτήσει και η Γερμανία την δική της «Ινδία» που ήταν αποικία της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Η στρατηγική αυτή επιλογή καθόρισε σε σημαντικό βαθμό την τύχη του Ελληνισμού της Ανατολής την περίοδο 1913-1918.

Σε αναγνώριση των υπηρεσιών του Α. Καραθεοδωρή ο Σουλτάνος Αμπντουλχαμίτ του δώρισε παραθαλάσσια έπαυλη στο Νιχώρι του Βοσπόρου.

Τον Οκτώβριο του 1878 ταξίδεψε ως απεσταλμένος της Υψηλής Πύλης στην Κρήτη όπου παρέμεινε 13 ημέρες και συμμετείχε στο συνέδριο των Προξένων για την επίλυση ζητημάτων που είχαν προκύψει στην εφαρμογή των αποφάσεων του 1866. Οι εργασίες κατέληξαν στο να αποκτήσουν οι Έλληνες πλειοψηφία στην Κρητική Βουλή, οι νομάρχες να είναι Χριστιανοί και μέτρα ενίσχυσης της αυτονομίας της μεγαλονήσου.

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή την 4^η Δεκεμβρίου 1878 αναλαμβάνει Υπουργός Εξωτερικών στην Κυβέρνηση με Πρωθυπουργό (Μέγας Βεζίρης) τον Τυνήσιο Χαϊρεντίν Πασά και υπήρξε ο πρώτος μη Μουσουλμάνος Υπουργός. Στην θέση αυτή παρέμεινε για 8 μήνες δείχνοντας πάλι τις εξαιρετικές του διπλωματικές ικανότητες. Πολύ σημαντική υπήρξε η προσπάθεια του για την προστασία των Μουσουλμάνων προσφύγων από τους διωγμούς των Βουλγάρων και των Ρώσων. Στην πρόσφατη διδακτορική διατριβή του Mahmut AKPINAR αναγνωρίζεται η αλήθεια αυτή. Η προσπάθεια του αυτή έγκειτο στην ενημέρωση των δυτικών χωρών για τα δεινά των Μουσουλμάνων προσφύγων αλλά και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας προς του πρόσφυγες που δραστηριοποιούταν η σύζυγος του Κασσάνδρα. Στην διάρκεια της θητείας του ως Υπουργού Εξωτερικών, τον Φεβρουάριο του 1879 ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή είχε να αντιμετωπίσει νέα κρίση με την Ρωσία που αφορούσε την ρύθμιση εκκρεμοτήτων της Συνθήκης του Βερολίνου. Βρέθηκε συμβιβαστική λύση και βαθμιαία αποσύρθηκαν οι Ρωσικές δυνάμεις από τα εδάφη που παρέμεναν στην Οθωμανική κυριαρχία στα Βαλκάνια.. Ενώ ο Μέγας Βεζίρης Χαϊρεντίν Πασάς μαζί με τον Α. Καραθεοδωρή προσπαθούσαν να αναπτύξουν πολιτική φιλελευθερισμού, με τις προτάσεις τους προς τον Σουλτάνο για την επαναλειτουργία της Οθωμανικής Βουλής, αλλά και της ενίσχυσης του κράτους δικαίου, τα υπόλοιπα μέλη του υπουργικού συμβουλίου δεν συμφωνούσαν με την κατεύθυνση αυτή και έτσι σε 8 μήνες παραιτήθηκαν από τις κυβερνητικές τους θέσεις. Ωστόσο η βαθύτερη αιτία ήταν ότι και οι δύο προσπαθούσαν να λάβουν μέτρα κατά της διαφθοράς στον κρατικό μηχανισμό και στην προσπάθεια αυτή ήταν μόνοι τους. Για τον λόγο αυτό ενώ παραιτήθηκαν οι δύο τους όλοι οι υπόλοιποι υπουργοί παρέμειναν στην νέα κυβέρνηση.

Μετά από την παραίτησή του αυτή ο Α. Καραθεοδωρή έμεινε εκτός πολιτικής ζωής μέχρι το 1884. Στο διάστημα αυτό των περίπου τεσσάρων ετών ασχολήθηκε με μελετητικό έργο και δημοσίευσε τις εργασίες του στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες σε διάφορα περιοδικά που εκδιδόταν στην Πόλη. Οι περισσότερες εργασίες του δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Ο Κόσμος» και επικεντρωνόταν σε θέματα γλωσσολογίας, φιλολογίας, αρχαίας Αραβικής ποίησης, Περσικής ποίησης. Μετέφρασε στην οθωμανική γλώσσα από τα περσικά το έπος του Φιρδεβσή.

Στο τέλος του 1883 ζητήθηκε να συμμετάσχει στην Επιτροπή της υπόθεσης της κατασκευής των σιδηροδρόμων στα ευρωπαϊκά εδάφη της Αυτοκρατορίας γνωστής ως υπόθεσης του Βαρόνου Maurice de Hirsch*. Η εντιμότητα του Α. Καραθεοδωρή ήταν η αιτία που ο Αμπντούλχαμίτ του ανέθεσε το έργο της διερεύνησης του σκανδάλου αυτού. Η έρευνα που διεξήχθη έδειξε ότι ο Βαρόνος είχε πλαστογραφήσει υπογραφές τραπεζιτών του Γαλατά με πρώτη του Γεωργίου Ζαρίφη. Το σκάνδαλο Hirsch αν και έχει μείνει άγνωστο για πολλά χρόνια έχει έρθει στην επικαιρότητα με το γνωστό σήριαλ “Payitaht İstanbul”.

Τον Μάιο του 1885 ο Α. Καραθεοδωρή διορίστηκε από τον Σουλτάνο ως Ηγεμών της αυτόνομης πολιτείας της νήσου Σάμου που το καθεστώς της ίσχυε από το 1833 και προβλεπόταν ο διοικητής της Νήσου να είναι Ρωμιός που θα επιλεγόταν από τον εκάστοτε Σουλτάνο. Η Ηγεμονία είχε αντιπροσωπεία στην συνοικία Γαλατά και η θέση του Ηγεμόνα ήταν περιζήτητη μεταξύ των μελών της Ελληνικής Κοινότητας. Αν και συνήθως οι ηγεμόνες δεν ζούσαν στην Σάμο, ο Καραθεοδωρή μετέβη οικογενειακά στην Σάμο όπου άσκησε τα καθήκοντα του για εννέα συναπτά έτη. Το έργο του στην Ηγεμονία υπήρξε υποδειγματικό με την ίδρυση Δημοτικού Νοσοκομείου, Λεπροκομείου, κατασκευής κτηρίων τοπικής Βουλής και Φυλακής, εκπαίδευση δασκάλων για τα σχολεία και οργάνωση της τηλεγραφικής και τηλεφωνικής υπηρεσίας. Πολλές φορές ο ίδιος επισκεπτόταν τα σχολεία και εξέταζε μαθητές και δασκάλους στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Αντιστάθηκε πολλές φορές σε άδικες αποφάσεις της Οθωμανικής Διοίκησης. Αντιμετώπισε με επιτυχία ζητήματα που αφορούσαν την εταιρεία Rejje. Ως άριστος νομομαθής συνέβαλε στην αναμόρφωση του Σαμιακού αστικού κώδικα και συνέβαλε σε νέο σύστημα εκλογών της Σαμιακής βουλής. Προς το τέλος

* Το 1869, ο βαρόνος Maurice Hirsch, διεθνής τυχολώκτης και επιχειρηματίας, με μεθόδους δωροδοκίας και πλαστογραφίας εγγυήθηκε το μεγαλεπήβολο έργο της κατασκευής δικτύου αποτελούμενου από 2.500 χιλιόμετρα σιδηροδρομικών γραμμών στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα Βαλκάνια. Φημολογήθηκε ότι είχε προσφέρει στους εμπλεκόμενους μια γενναιόδωρη δωροδοκία 40.000 λιρών Αγγλίας. Μέσω έξυπνων κινήσεων στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, ο Hirsch έκανε τεράστια κέρδη, αλλά τα αρχικά σχέδια για το δίκτυο συρρικνώθηκαν σταθερά.

της θητείας του αντιμετώπισε δύο ζητήματα: (α) την μετακίνηση ανά εξάμηνο του δικαστηρίου από το Βαθύ στο Καρλόβασι και (β) την λήψη μέτρων κατά της ασθένειας των αμπελιών. Αναγκάστηκε να καλέσει

δυνάμεις χωροφυλακής για την αντιμετώπιση της διασάλευσης της δημόσιας τάξης για τα επεισόδια που είχαν ως αποτέλεσμα 5 νεκρούς. Αναγκάστηκε να παραιτηθεί την 18/1/1895.

Κρήτη

Η διοίκηση του κυβερνήτη (βαλή) στην Κρήτη του Τουρχάν Πασά είχε προκαλέσει σοβαρή αναστάτωση. Η Βουλή του νησιού είχε να συνεδριάσει από το 1889 (35 Χριστιανοί και 23 Μουσουλμάνοι βουλευτές). Ο Χριστιανικός πληθυσμός ζητούσε τον διορισμό Χριστιανού βαλή. Ο Σουλτάνος επιλέγει τον Α. Καραθεοδωρη που φθάνει στην Κρήτη την 22^η Μαρτίου του 1895 αφού έχει γίνει δεκτός από τον Αμπντουλχαμίτ και τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Η επιφυλασσομένη υποδοχή από τους Ρωμιούς της Κρήτης είναι ενθουσιώδης. Στον λόγο του περί ανάληψης των καθηκόντων του προτείνει πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και νέο σύστημα εκλογών της Κρητικής Βουλής. Αμέσως άρχισε τις προσπάθειες της επαναλειτουργίας των θεσμών. Η Κρητική Βουλή συνεδρίασε μετά από 6 χρόνια την 8^η Μαΐου 1895. Παρέμεινε στην Κρήτη για ένα χρόνο και όπως αναγνωρίζεται στην Διδακτορική Διατριβή του Mahmut Akriinar οι προσπάθειες του για την μείωση της έντασης μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων αλλά και την επίλυση χρόνιων προβλημάτων, υπήρξαν συνεχείς και συνεπής. Επιπλέον στην ένταση μεταξύ των δύο Κοινοτήτων πολλά προβλήματα ανέκυπταν από την οικονομική κατάσταση στο νησί που συνδεόταν με την γενικότερη οικονομική κατάσταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που λειτουργούσε υπό διεθνή οικονομικό έλεγχο. Έφθασε σε βαθμό από προσωπικά του χρήματα να καλύπτει μισθούς χωροφυλάκων. Παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειές του έχοντας πλέον το Κρητικό ζήτημα διεθνές πολιτικό ζήτημα αναγκάστηκε να παραιτηθεί αναφέροντας προς την Υψηλή Πύλη: «Η διαχείριση στο νησί έχει πλέον καταστεί αδύνατη. Δεν έχω ούτε ένα χωροφύλακα να υπακούει τις εντολές μου και τα βίαια επεισόδια δεν μπορούν να προληφθούν έγκαιρα. Δεν μπορώ πλέον να αναλάβω την ευθύνη. Εξάλλου βλέπω ότι και η κυβέρνηση δεν με εμπιστεύεται πλέον». Η παραίτηση του έγινε δεκτή και αποχώρησε από την Κρήτη τον Μάρτιο του 1896.

Επιστρέφοντας στην Πόλη ο Α. Καραθεοδωρή συνέχισε να υπηρετεί ως σύμβουλος του Σουλτάνου Αμπντουλχαμίτ Β΄ έχοντας γραφείο στο παλάτι Γιλντίζ. Ασχολήθηκε με τα φλέγοντα ζητήματα της Αυτοκρατορίας όπως το Μακεδονικό αλλά και ως μεταφραστής. Είναι ενδιαφέρον ότι υπήρξε ο μεταφραστής στην συνάντηση του Σουλτάνου με τον πρόεδρο του Σιωνιστικού κινήματος Theodore Herzl το 1901 όπου ο τελευταίος έθεσε το αίτημα της ίδρυσης Εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη.

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή απεβίωσε την 26^η Ιανουαρίου 1906 στην οικία του στην Ξηροκρήνη του Βοσπόρου. Η εξόδιος ακολουθία του όπου χοροστάτησε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ ο Γ΄, έγινε στον Ιερό Ναό Παμμέγιστων Ταξιαρχών Μεγάλου Ρεύματος και η σορός του ενταφιάστηκε στο κοιμητήριο του Νεοχωρίου. Απήγγελε τον επικήδειο λόγο ο Μ. Ιεροκήρυξ Αρχιμ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ο Αλέξανδρος Καραθεοδωρή προσέφερε μεγάλες υπηρεσίες προς το Γένος με συνέπεια και σύνεση γνωρίζοντας τα δεδομένα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Υπήρξε ένας άξιος Ρωμιός. Ο Ελληνισμός υπήρξε πολύ άτυχος ότι την κρίσιμη περίοδο 1914-1922 στερήθηκε της παρουσίας ικανών ηγετών σαν τον Αλέξανδρο Καραθεοδωρή αλλά και θρησκευτικών ηγετών όπως του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄. Στην πλέον κρίσιμη περίοδο αυτή, το ότι αφέθηκε η τύχη του Ελληνισμού της Ανατολής στα χέρια ελλαδικών πολιτικών στους οποίους κυρίαρχη αντίληψη ήταν – μηδενός εξαιρουμένου = η διχαστική σύγκρουση, έφερε την μεγαλύτερη καταστροφή στο Γένος των Ελλήνων των τελευταίων τριών χιλιάδων ιστορίας.

Τα Ρωσσοτουρκικά
σύνορα στην Ασία
μετά από την Συνθήκη
του Βερολίνου 1878 που
συσχετίστηκε με την
παράδοση της Κύπρου
στην Βρετανική
Διοίκηση.

**ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**

Διονύσιος Λ. Σταθουλόπουλος

Φιλολόγος - Θεολόγος

Από την εποχή ακόμα των αρχαίων Ελλήνων αλλά και του πρώτων χρόνων Χριστιανισμού στη λαϊκή θρησκευτικότητα συναντούμε διάφορες αντιλήψεις που αφορούν το Θεό και τον άνθρωπο, την ασθένεια και την ίαση, τη ζωή και το θάνατο. Προκαλεί ίσως έκπληξη το γεγονός ότι ίδιες ή παρόμοιες προλήψεις και δεισιδαιμονίες, αλλά και λαϊκές συνήθειες και πρακτικές, για τις οποίες μιλούσαν οι αρχαίοι συγγραφείς και οι Πατέρες της Εκκλησίας, συνεχίζουν να υφίστανται στη σύγχρονη εποχή. Αυτή η συνέχεια χιλιάδων χρόνων, κατά τους οποίους πλήθος προλήψεων και πρακτικών ως έκφραση της λαϊκής θρησκευτικότητας μεταφέρονται από γενιά σε γενιά, κυρίως προφορικά, φανερώνει τη δύναμή τους αλλά ταυτόχρονα και τη δυσκολία να ερευνηθούν.

Με το παρόν πόνημα, που έχει ως βάση την αρχαία γραμματεία και τη βιβλικοπατερική παράδοση, θα γίνει μία σύντομη προσπάθεια καταγραφής, ανάλυσης, ερμηνείας και αντιμετώπισης διαφόρων εκφάνσεων της θρησκευτικότητας ~~ταυτά~~ που στοχεύουν στα δικαιώματα των ασθενών κατά την ίασή των, τις προκαταλήψεις τους, την ιδεολογία τους αλλά και πολλές φορές την εκμετάλλευσή τους καταπατώντας ακούσια ή εκούσια τα δικαιώματά τους και πρωτίστως την αξιοπρέπειά τους, επιρρεπείς πολλές φορές σε αντιλήψεις της εποχής τους.

Ο άνθρωπος, από τη στιγμή της γέννησής του μέχρι το τέλος της ζωής του, βιώνει τον ψυχικό και σωματικό πόνο, με διάφορες μορφές και με διαφορετική ένταση. Ο πόνος είναι μία έννοια σύμφυτη με τη μεταπτωτική ανθρώπινη φύση. Εκδηλώσεις του πόνου παρατηρούνται κυρίως μέσα από τις διάφορες ασθένειες που υφίστανται κατά καιρούς το σώμα και η ψυχή. Τα αίτια που προκαλούν αυτές τις ασθένειες είναι ποικίλα και σε αρκετές περιπτώσεις ανεξιχνίαστα.

Πολλές όμως είναι και οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι άνθρωποι εδώ και χιλιάδες χρόνια για ν' ανακουφιστούν από τα συμπτώματα των ασθενειών τους ή ακόμα και ν' απαλλαγούν για πάντα από αυτές καταπατώντας πολλές φορές αυτό που σήμερα συνειδητοποιημένα απαριθμούμε δικαιώματά τους, δικαιώματά μας.....

Η θρησκεία, η μαγεία και η ιατρική επιστήμη ενδιαφέρθηκαν για τον πάσχοντα άνθρωπο και συνέβαλαν, η κάθε μία με τον τρόπο και τα μέσα της, έχοντας όμως διαφορετικό κίνητρο στην ανακούφιση των πόνων του, στη θεραπεία των ασθενειών του και στην αποφυγή του αιώνιου εχθρού του, δηλαδή του θανάτου. Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας του ανθρώπινου γένους και οι τρεις όψεις της θεραπευτικής πρακτικής αλλά και ο κατά καιρούς σεβασμός των δικαιωμάτων των ασθενών, ακολουθούν παράλληλες διαδρομές και ανάλογα με τις ιστορικές συνθήκες της κάθε εποχής υπερτερεί η μία έναντι της άλλης.

Η μαγεία, με εξαίρεση ίσως την προϊστορική εποχή, κατά την οποία αποτελούσε βασικό τρόπο αντιμετώπισης των ασθενειών και θεραπείας τους, βρισκόταν συνήθως στο περιθώριο και αντιμετώπιζε την αρνητική κριτική της θρησκείας και της ιατρικής. Σε περιόδους κρίσεων όπως πόλεμοι, επιδημίες κ.λ.π., όπου η πίστη στην επίσημη θρησκεία κλονιζόταν και η ιατρική αποδεικνυόταν αναποτελεσματική να βοηθήσει τον άνθρωπο, η μαγεία κέρδιζε έδαφος και οι προλήψεις και οι δεισιδαιμονίες άνθιζαν.

Οι ασθενείς, από την πλευρά τους, ανήμποροι και έκπληκτοι πολλές φορές μπροστά στα περίεργα συμπτώματα των ασθενειών τους, καταφεύγουν στους εκπροσώπους και στα μέσα της θεουργικής ιατρικής, της μαγικής θεραπευτικής και της ιατρικής επιστήμης, αδιαφορώντας ίσως πολλές φορές για την ορθότητα των μεθόδων τους, καθώς η πρώτη τους έγνοιά τους είναι η άμεση ανακούφιση από τον πόνο και η απαλλαγή από τις ασθένειες. Η επιτακτική ανάγκη για την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την εξασφάλιση της υγείας δημιούργησαν στους ασθενείς την ανάγκη να αναπτύξουν συνήθειες και πρακτικές, οι οποίες συνδράμουν προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ ο φόβος για το άγνωστο μέλλον και η αδυναμία λογικής ερμηνείας και απόδοσης σε φυσικά αίτια των ασθενειών οδήγησαν στην ανάπτυξη προλήψεων και δεισιδαιμονιών, τις οποίες ακολουθούσαν πιστά προκειμένου να προφυλαχτούν από κάθε κακό. Σε αυτό το πλαίσιο και παράλληλα με τις εκφάνσεις της επίσημης θρησκείας αναπτύχθηκε η λαϊκή θρησκευτικότητα ως ένας προσωπικός και άμεσος τρόπος επικοινωνίας των ασθενών με ανεξέλεγκτες και ανώτερες από τον άνθρωπο δυνάμεις και αποτέλεσε ένα κεντρικό σημείο αναφοράς των κοινωνιών. Πέραν όμως τούτου, οι άνθρωποι προσπαθούσαν να αντιμετωπίσουν τις ασθένειές τους κατά την αρχαιότητα, την προχριστιανική και τη χριστιανική περίοδο έχοντας ως οδηγό την πορεία τριών πεδίων δηλαδή την θεουργική ιατρική, την μαγική θεραπευτική και την ιατρική επιστήμη.

Με τον όρο «θεουργική ιατρική» νοείται η ίαση που πραγματοποιείται μέσω της επενέργειας θείων δυνάμεων, με τον όρο «μαγική θεραπευτική» νοείται η ίαση μέσω μαγικών μεθόδων και μαγικών τελετουργιών που στόχευαν στην υποταγή του θείου θελήματος στο ανθρώπινο, ενώ στο χριστιανισμό χαρακτηρίζονταν ως έργα δαιμονικής πλάνης και τέλος με τον όρο «επιστημονική ιατρική» νοείται η κλινική παρατήρηση και η εξερεύνηση των φυσικών αιτιών των ασθενειών και η θεραπεία τους με τις επιστημονικές μεθόδους της κάθε εποχής.

Όλοι οι θεοί είχαν λίγο ή πολύ την ικανότητα να θεραπεύουν. Όμως, οι θεότητες που ξεχώρισαν ήταν: ο Απόλλωνας, η Άρτεμη (ως θεά του τοκετού και κουροτρόφος) και ο κατεξοχήν θεός θεραπευτής, ο Ασκληπιός. Η λατρεία του Ασκληπιού διήρκεσε ακόμα και μετά την εμφάνιση του Χριστιανισμού, μέχρι τον 5ο αιώνα μ.Χ. Πολλοί μάλιστα ερευνητές διακρίνουν και μία σχέση αντιπαλότητας μεταξύ του Ασκληπιού και του Χριστού, αφού και οι δύο επιτελούσαν θαυματουργικές θεραπείες, επί της οποίας θα γίνει αναφορά στη συνέχεια.

Στα ιερά του Ασκληπιού, τα Ασκληπιεία, πραγματοποιούνταν διάφορες θεραπείες με «θαυματουργικό» τρόπο αλλά και με εφαρμογή ιατρικών μεθόδων. Οι θεραπευμένοι, εξέφραζαν την ευγνωμοσύνη στους θεούς με χρηματικές αμοιβές ή αναθήματα, τα οποία αναπαραστούσαν ανθρώπινα μέλη αλλά και πολλά άλλα δώρα ποικίλης αξίας. Παράλληλα, οι πιστοί φρόντιζαν να διατηρήσουν το αγαθό της υγείας, προφυλάσσοντας τους εαυτούς τους με τα διάφορα φυλακτά, τα οποία είχαν θεραπευτικές, προστατευτικές και αποτρεπτικές ιδιότητες.

Οι ασθενείς όμως δεν περιορίζονταν μόνο στις μεθόδους των θεραπευτών θεών, αλλά κατέφευγαν τόσο στη μαγική θεραπευτική όσο και στην ιατρική επιστήμη. Η μαγεία με διάφορες τελετουργίες, επωδές, φυλακτά κ.ά. υποσχόταν τη θεραπεία και άμεσες λύσεις σε όλους όσους υπέφεραν από ασθένειες ή ακόμα και από επενέργεια κάποιου «βάσκανου οφθαλμού», πάντα έναντι αμοιβής. Στην ουσία όμως οι μάγοι-θεραπευτές εκμεταλλεύονταν την αδυναμία των πασχόντων να αντιμετωπίσουν την ασθένειά τους, την ευπιστία και την αφέλειά τους.

Σε αντίθεση με αυτό η ιατρική επιστήμη, με πρωτοπόρους τους υποκρατικούς ιατρούς, κάνει πρώτη φορά λόγο για φυσικά αίτια των ασθενειών και απαλλάσσει τους θεούς από την ευθύνη τους για αυτές. Επίσης, προσφέρει στους ασθενείς τα δικά της μέσα θεραπείας (φάρμακα, δίαιτα κ.ά.), απαλλαγμένα από προλήψεις, δεισιδαιμονίες και μαγικά τεχνάσματα. Όμως, σε περιπτώσεις ανίατων ασθενειών και η ιατρική επιστήμη αποδέχεται τη θεουργική ιατρική και συνεργάζεται με αυτήν. Αντίθετα, και οι δύο απορρίπτουν τη μαγεία και ασκούν μία αρνητική κριτική εναντίον της και των εκπροσώπων της. Την ίδια στάση ακολουθεί και η φιλοσοφική σκέψη.

Στη Παλαιά Διαθήκη, η ασθένεια και η θεραπεία εξαρτώνται από τον ένα και μοναδικό Θεό. Η ασθένεια εκλαμβάνεται ως τιμωρία και παιδαγωγία του Θεού για τις αμαρτίες των ανθρώπων, αν και υπάρχουν και δίκαιοι, όπως ο Ιώβ, που ασθενούν κατά θεία παραχώρηση. Ταυτόχρονα ο Θεός θεωρείται ο κατεξοχήν θεραπευτής των ανθρώπων. Οι ιερείς και οι προφήτες, ως εκπρόσωποι του Θεού, αναλαμβάνουν και το ρόλο του γιατρού. Η μαγεία καταδικάζεται και η ιατρική επιστήμη αντιμετωπίζεται είτε αρνητικά είτε θετικά, ανάλογα με τη χρονική περίοδο συγγραφής των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης.

Στο Χριστιανισμό, ο Χριστός είναι ο γιατρός των ψυχών και των σωμάτων. Οι ασθένειες οφείλονται σε δαιμονικές επιδράσεις, σε θεία παραχώρηση για λόγους παιδαγωγίας και ως τρόπο φανέρωσης της δόξας του Θεού μέσω της θεραπείας που σε πολλές περιπτώσεις συνδέονται με την αμαρτία. Σε καμία περίπτωση όμως οι ασθένειες δεν αντιμετωπίζονται ως τιμωρίες του Θεού. Αντιθέτως, ο Χριστός υπερβαίνει την αντίληψη της τιμωρίας ως ανταπόδοση για τις αμαρτίες και προσφέρει τη θεραπεία και τη συγχώρηση. Έτσι, στο Χριστιανισμό η ασθένεια νοσηματοδοτείται διαφορετικά, είναι πλέον μία σωτήρια παιδαγωγία και όχι μία θεϊκή τιμωρία.

Μολονότι ο Χριστός και οι μαθητές του θεραπεύουν με θαυματουργικό τρόπο και η ασκητική παράδοση παρουσιάζεται πολλές φορές να τοποθετείται αρνητικά στη βοήθεια της ιατρικής επιστήμης, για πνευματικούς κυρίως λόγους, ο χριστιανισμός και θεωρητικά και πρακτικά, δεν υποτιμά την αξία της ιατρικής επιστήμης. Είναι γνωστοί οι άγιοι που είχαν σπουδάσει ιατρική, όπως ο Ευαγγελιστής Λουκάς, ο Μέγας Βασίλειος, ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, οι Άγιοι Ανάργυροι, ο Άγιος Παντελεήμων κ.ά. και πολλοί εξ αυτών χρησιμοποιούν στα έργα τους την ιατρική ορολογία για να εκφράσουν πνευματικές αλήθειες.

Αναμφίβολα, η εμφάνιση του Χριστιανισμού σηματοδοτεί μία νέα εποχή στη μέχρι τότε πορεία της ανθρωπότητας και διαμορφώνει μία διαφορετική άποψη για την ασθένεια, τον σεβασμό στον ασθενή, τη θεραπεία αλλά και το θάνατο. Ο όρος *δαισιδαιμονία* αλλάζει περιεχόμενο την περίοδο αυτή και παίρνει αρνητική χροιά. Ενώ στην αρχαιότητα ήταν συνώνυμος ή πολύ κοντά με την έννοια της *θεοσέβειας*, στο Χριστιανισμό δηλώνει κατά κάποιο τρόπο την ασέβεια ή το φόβο προς τους ειδωλολατρικούς θεούς ή τους δαίμονες, όπως αλλιώς τους αποκαλούσαν. Το γεγονός αυτό όμως δεν είναι αρκετό για να απαλλαγεί η ανθρώπινη σκέψη από ειδωλολατρικές λατρείες και συνήθειες, παγανιστικά ήθη και έθιμα, προλήψεις και δαισιδαιμονίες, μαγικές και μαντικές μεθόδους, που σχετίζονται με τη θεραπεία ασθενειών και την προστασία από αυτές. Ακόμα και γιατροί, παράλληλα με τις θεραπευτικές μεθόδους της ιατρικής, αποδέχονται και τη χρήση μαγικών μέσων προς όφελος των ασθενών.

Με μία τέτοια διαμορφωμένη κατάσταση έρχονται αντιμέτωποι οι Πατέρες της Εκκλησίας και οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς, οι οποίοι προσπάθησαν από τους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού να απαλλάξουν την ανθρώπινη σκέψη από όλες αυτές τις προλήψεις, τις λαϊκές συνήθειες, τις μαντικές και μαγικές μεθόδους, οι οποίες είχαν προέλθει από τον ειδωλολατρικό κόσμο, δεν είχαν καμία σχέση με το μήνυμα του Χριστιανισμού και οδηγούσαν τους ανθρώπους στην πλάνη και μακριά από το Θεό. Την ίδια αρνητική στάση κράτησαν και οι λόγιοι της βυζαντινής περιόδου. Δεν ήταν όμως μία εύκολη προσπάθεια. Όλα αυτά είχαν τόσο πολύ εμποτίσει τη σκέψη των ασθενών και είχαν συνδεθεί με σημαντικά γεγονότα της καθημερινής ζωής τους, όπως είναι η γέννηση, η υγεία, οι χαρές και οι λύπες της ζωής, ο θάνατος και άλλα, ώστε συνέχιζαν ακόμα και μετά τη μεταστροφή τους στο Χριστιανισμό να τους συγκινούν και γι' αυτό ήταν δύσκολο ν' απορριφθούν.

Τελικά, η Εκκλησία αποδέχτηκε ορισμένες από τις λαϊκές συνήθειες, νοσηματοδοτώντας αυτές χριστιανικά, και έτσι τις αφομοίωσε στους κόλπους Της. Απέρριψε όμως όσες έρχονταν σε πλήρη αντίθεση με το δόγμα και το ήθος της χριστιανικής πίστewς. Παράλληλα οι Πατέρες και οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς αντιπρότειναν τη χρήση χριστιανικών θεραπευτικών και προστατευτικών μέσων, χωρίς όμως να υπόσχονται μία εγκόσμια αθανασία. Ο Τίμιος Σταυρός προβάλλεται ως το κατεξοχήν φυλακτό έναντι των μαγικών φυλακτών και γενικά των μαγικών και μαντικών μεθόδων θεραπείας. Ιερά λείψανα αγίων, ευαγγέλια κ.ά. χρησιμοποιούνται επίσης από τους ασθενείς ως φυλακτά. Υλικά μέσα, όπως το νερό και το λάδι, αγιάζονται από τη Θεία Χάρη και χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς σκοπούς. Μεγάλη επίσης είναι η απήχηση των θαυματουργικών θεραπειών των ιαματικών αγίων Αναργύρων, στους οποίους πλήθος ασθενών προστρέχουν ενώ στα ιερά τους πραγματοποιείται η αρχαία πρακτική της *εγκοίμησης*. Οι χριστιανοί ασθενείς συνεχίζουν επίσης την αφιερωματική πρακτική, αν και η χριστιανική διδασκαλία καθιστά σαφές ότι η βούληση του Θεού δεν επηρεάζεται από δώρα.

Ορόσημο στην ανάπτυξη της ιατρικής και στο σεβασμό του ασθενή αποτελεί η εμφάνιση και η ιατρική δράση του Ιπποκράτη τον 5^ο αιώνα π.Χ. Είναι ο πιο φημισμένος γιατρός στην αρχαία ιστορία και θεωρείται ως αυτός που απελευθέρωσε την ιατρική ως εμπειρική και πρακτική τέχνη από τα δεσμά της θεωρητικής φιλοσοφικής σκέψης. Τα νεανικά του χρόνια ο Ιπποκράτης τα πέρασε στην Κω και μελέτησε, παράλληλα με την εκπαίδευση δίπλα στον πατέρα του, τα ιστορικά των ασθενών και τις εκθέσεις θεραπείας που φυλάσσονταν στο ιερό του Ασκληπιού.

Γύρω από το πρόσωπο του Ιπποκράτη είχαν αναπτυχθεί θρύλοι βασισμένοι στη λαϊκή θεραπευτική και θρησκευτικότητα, όπως φαίνεται από το παρακάτω γεγονός: Στη ρωμαϊκή εποχή είχε φωλιάσει στο μνημείο του ένα μελίσσι, που το μέλι του θεωρούνταν ότι είχε θεραπευτικές ιδιότητες. Οι παραμάνες άλειφαν με το καθαγιασμένο μέλι τα παιδιά που έπασχαν από άφθες και απαλλάσσονταν από αυτές.

Ο ίδιος φαίνεται ότι ήταν ένα βαθιά θρησκευόμενο πρόσωπο, αφού είχε αφιερώσει στο ναό του Απόλλωνα στους Δελφούς ένα χάλκινο σκελετό. Η θεοσέβεια είναι επίσης εμφανής από το κείμενο του *Όρκου*, στο οποίο όπως σε όλους τους αρχαίους ελληνικούς όρκους, ως μάρτυρες επικαλούνται οι θεοί. Στον συγκεκριμένο *Όρκο* αρχικά αναφέρονται οι θεοί θεραπευτές (Απόλλωνας, Ασκληπιός, Υγεία, Πανάκεια) και στη συνέχεια όλοι οι θεοί και οι θεές ανεξαιρέτως. Ο νέος γιατρός αμέσως μετά την ορκωμοσία δίνει τις υποσχέσεις για τις υποχρεώσεις του έναντι των ασθενών τις οποίες δέχεται να αναλάβει. Ανάμεσα στα πολλά που έχουν γραφτεί για το κείμενο του *Όρκου*, έχει ειπωθεί ότι η ηθική που φαίνεται μέσα από αυτό αντικατοπτρίζει την απολλώνια ηθική, αφού η αγνότητα που θέλει για τον εαυτό του ο γιατρός, αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του θεού Απόλλωνα, που συμπίπτει να είναι και θεραπευτής θεός. Με τη γενική επίκληση όλων των θεών, ο *Όρκος* παίρνει ιδιαίτερα πανηγυρικό χαρακτήρα, ενώ ταυτόχρονα δείχνει την εκούσια υποταγή του ορκιζομένου σε όλες εκείνες τις δυνάμεις που επικαλείται ως μάρτυρες και θα αποτρέπουν την καταπάτηση των δικαιωμάτων του ασθενή με κύριο μέλημά τους τον σεβασμό προς αυτόν.

Τα ιπποκρατικά κείμενα διαχωρίζονται από κάθε είδους δεισιδαιμονία και οι θεραπευτικές μέθοδοι από τον τσαρλατανισμό και την αγυρτεία. Είναι αξιοσημείωτο ότι ανάμεσα στις πολλές ιδιότητες που οφείλει να έχει ένας γιατρός, ο οποίος θέλει να είναι σωστός επιστήμονας είναι η απαλλαγή από τη δεισιδαιμονία και την θεική υπεροχή, που πολλές φορές μέχρι τότε δρούσαν σε βάρος του ασθενή.

Στην προχριστιανική περίοδο και συγκεκριμένα στον Ιουδαϊσμό η ασθένεια, όπως και η θεραπεία, εξαρτώνται από τον ένα και μοναδικό Θεό, χωρίς να αναζητούνται οι φυσικές αιτίες, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις. Η ασθένεια, όπως προαναφέραμε, που παρουσιάζεται στα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης ερμηνεύεται είτε ως θεία τιμωρία και παιδαγωγία των αμαρτωλών είτε ως θεία παραχώρηση στις περιπτώσεις των δικαίων. Η θεραπεία και η πρόληψη διαφόρων ασθενειών πραγματοποιείται στο πλαίσιο της θεουργικής ιατρικής, όπου ιερείς και προφήτες ως εκπρόσωποι του Θεού, παίζουν κυρίαρχο ρόλο. Η επιστημονική ιατρική, από την άλλη, αντιμετωπίζεται άλλοτε με δυσπιστία για την αποτελεσματικότητά της και άλλοτε με εμπιστοσύνη στη θετική συνεισφορά της. Τα τάματα και τα φυλακτά γίνονται αποδεκτά, ενώ απορρίπτεται εξ ολοκλήρου κάθε είδους μαγική και μαντική μέθοδος.

Ωστόσο, διαβάζοντας κανείς την Παλαιά Διαθήκη θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι η αυστηρή γλώσσα που χρησιμοποιεί είναι κατάλληλη για τον άνθρωπο της εποχής της, αφού μόνο έτσι θα μπορούσε να προφυλαχτεί και να νουθετηθεί από τις συνέπειες των αυτοκαταστροφικών πράξεων του. Επίσης, οι ασθένειες συμβάλλουν στη συνειδητοποίηση των αμαρτιών, όπως φαίνεται εμφανώς στους ψαλμούς, όπου οι ασθενείς αναγνωρίζουν τα σφάλματά τους.

Ταυτόχρονα ο Θεός θεωρείται ο κατεξοχήν θεραπευτής των ανθρώπων. Αυτός είναι που επιτρέπει τις ασθένειες και Αυτός είναι που τις θεραπεύει. Ο Κύριος στρέφεται προς αυτούς που Τον σέβονται και Τον αγαπούν, τους προστατεύει από κάθε κακό και τους χαρίζει θεραπεία και ζωή. Μέσα από τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης φαίνεται ότι για σοβαρές ασθένειες η θεραπεία βρισκόταν στα χέρια των προφητών και του ιερατείου, που ήταν οι μεσάζοντες ανάμεσα στο λαό και του ενός και μοναδικού Θεού, που έχει την ιδιότητα να τον θεραπεύει. Γι' αυτό και οι ασθενείς ζητούσαν βοήθεια από αυτούς. Έτσι, οι ιερείς αναλάμβαναν και το ρόλο του ιατρού. Εξέταζαν και έκαναν διαγνώσεις σε περιπτώσεις δερματικών παθήσεων και λέπρας. Ειδικά για την λέπρα, εφόσον αρχικά διαπίστωναν ότι κάποιος έπασχε από αυτήν, τον έκριναν ως ακάθαρτο. Τον οδηγούσαν στην απομόνωση για επτά ημέρες για να δουν την εξέλιξη των συμπτωμάτων και αφού σιγουρεύονταν ότι νοσεί από λέπρα ή από κάτι άλλο, τότε τον χαρακτήριζαν ως ακάθαρτο ή καθαρό αντίστοιχα. Οι λεπροί έπρεπε να φορούν σκισμένα ρούχα, να μην καλύπτουν το κεφάλι τους, να σκεπάζουν το κάτω μέρος του προσώπου τους, να φωνάζουν «ακάθαρτος, ακάθαρτος!» και να ζουν

απομονωμένοι από τους υπόλοιπους. Από το παραπάνω κείμενο φαίνεται ότι ο συγγραφέας δεν ενδιαφερόταν να δώσει μία περιγραφή της κλινικής εικόνας της ασθένειας, αλλά να προσδιορίσει με λεπτομέρεια, ποιος ήταν ακάθαρτος και ποιος όχι. Οι ιερείς φρόντιζαν και για τον καθαρισμό των λεπρών, σύμφωνα με τους κανονισμούς που όριζε ο Κύριος. Η τελετουργία του καθαρισμού γινόταν ως εξής: Ο ιερέας εξέταζε τον ασθενή και εφόσον έκρινε ότι είχε θεραπευτεί, διέταζε να φέρουν σε αυτόν δύο πουλιά, ξύλο κέδρου, κόκκινη κλωστή και ύσσωπο (θεραπευτικό φυτό). Το ένα πουλί το έσφαζαν πάνω σε πήλινο δοχείο που περιείχε νερό πηγής και το άλλο πουλί μαζί με τα υπόλοιπα υλικά το βουτούσαν στο αίμα του πουλιού που έσφαζαν και με αυτά ράντιζαν τον θεραπευμένο επτά φορές, χαρακτηρίζοντάς τον ως καθαρό. Στη συνέχεια άφηναν το ζωντανό πουλί να πετάξει στους αγρούς. Ο θεραπευμένος έπλενε τα ρούχα του, ξύριζε τις τρίχες από το κεφάλι του και από όλο του το σώμα, πλενόταν με νερό και επαναλάμβανε την ίδια διαδικασία ύστερα από επτά ημέρες. Τότε μόνο ήταν καθαρός. Ο καθαρισμός περιελάμβανε επίσης, κατά την όγδοη ημέρα, επάλειψη του λεπρού με αίμα θυσιασμένου αρνιού και με λάδι, αναίμακτες προσφορές και εξιλαστήριες θυσίες. Όλα αυτά τα προσέφερε ο θεραπευμένος μέσω τελετουργιών που εκτελούσε ο ιερέας προς τιμή του Κυρίου, ενώ η ολοκλήρωση του καθαρισμού συνιστούσε και μία δημόσια δήλωση ότι ο θεραπευμένος θεωρείται πλέον τελετουργικά κατάλληλος για την επανένταξή του στην ισραηλιτική κοινωνία.

Οι θυσίες προσφέρονταν για την εξιλέωση των πιστών από τις αμαρτίες τους και αυτό γινόταν γιατί τα εξανθήματα που εμφάνιζε κάποιος θεωρούνταν ως προσβολή της ζωοποιού δύναμης του Θεού. Επίσης, στις παραπάνω διατάξεις μπορεί εύκολα κανείς να διακρίνει πέρα από τη θρησκευτική σημασία τους, και το ρόλο που έπαιζαν ως μέτρα υγιεινής και πρόληψης για την αποτροπή μεταδοτικών νοσημάτων, χωρίς όμως αυτό να εξισώνει το βιβλικό όρο «ακάθαρτος» με το «μολυσμένος». Εξάλλου οι λεπροί θεωρούνταν πρωτίστως λατρευτικά ακάθαρτοι. Αξιοσημείωτο είναι ότι για χάρη των υγειονομικών μέτρων σημειώνεται περιορισμός των ατομικών δικαιωμάτων για το καλό της κοινότητας.

Ο Ιουδαϊσμός έδινε ιδιαίτερη σημασία στην εξωτερική καθαρότητα των ανθρώπων, για να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και να επιτύχουν έτσι την εσωτερική (ηθική) καθαρότητα. Έτσι, εκτός από τους λεπρούς, θεωρούνταν ακάθαρτες οι λεχώνες και όσες γυναίκες είχαν έμμηνο ρύση ή αιμορραγία για πολλές μέρες. Οι νόμοι απαγόρευαν την είσοδό τους στο ιερό ή να αγγίξουν οτιδήποτε άγιο. Επίσης, απαγορευόταν κάποιος να αγγίξει τις ίδιες ή το κρεβάτι τους ή οποιοδήποτε αντικείμενο που είχαν προηγουμένως ακουμπήσει. Η κάθαρση πραγματοποιούνταν με θυσίες ολοκαυτώματος και θυσίες εξιλέωσης, με ζώα που προσέφερε η ενδιαφερόμενη στον ιερέα, ο οποίος εκτελούσε την τελετουργία του εξιλασμού ενώπιον του Κυρίου. Προφανώς και εδώ οι θρησκευτικές διατάξεις εξυπηρετούσαν και σκοπούς υγιεινής.

Οι ασθενείς, για να θεραπευθούν, απευθύνονταν και στους προφήτες ως άνθρωποι του Θεού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του αρχιστράτηγου του συριακού στρατού Νεεμάν, ο οποίος έπασχε από λέπρα. Αυτός ζήτησε τη βοήθεια του προφήτη Ελισαίου και εκείνος τον προέτρεψε να βουτήξει επτά φορές στον Ιορδάνη ποταμό για να θεραπευτεί και να καθαρίσει το σώμα του από τη λέπρα. Παρά την αρχική δυσπιστία του, ο Νεεμάν ακολούθησε τις οδηγίες του προφήτη και τελικά θεραπεύτηκε. Ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για τη θεραπεία, ο Νεεμάν προσέφερε δώρο στο προφήτη, ο οποίος όμως το αρνήθηκε. Τότε ο Νεεμάν αποφάσισε να προσφέρει θυσίες όχι σε άλλους θεούς, αλλά μόνο στον Κύριο. Βέβαια και στο παραπάνω περιστατικό είναι κοινή πίστη ότι ο Γιαχβέ είναι αυτός που θεραπεύει.

Σε αρκετά σημεία της Παλαιάς Διαθήκης η ιατρική και οι εκπρόσωποί της αντιμετωπίζονται με αρνητικό τρόπο, αφού ο μοναδικός γιατρός που προσφέρει ουσιαστική βοήθεια στους ανθρώπους είναι ο Θεός. Έτσι, η καταφυγή στους γιατρούς έχει αρνητική κατάληξη, όπως φαίνεται από το παράδειγμα του βασιλιά Ασά. Όταν αρρώστησε από μία πολύ βαριά ασθένεια που ξεκινούσε από τα πόδια, δεν ζήτησε βοήθεια από το Θεό αλλά από τους γιατρούς και τελικά πέθανε. Ο εκκλησιαστικός συγγραφέας Θεοδώρητος Κύρου (393-περ. 457 μ.Χ) δίνει δύο ερμηνείες για την ενέργεια του βασιλιά Ασά να καλέσει γιατρούς: είτε ότι πρόκειται για γιατρούς που χρησιμοποιούν επωδές και μαγγανείες, είτε ότι ο βασιλιάς πιστεύει μόνο στους γιατρούς, χωρίς να έχει ελπίδα στο Θεό. Όμως διευκρινίζει ότι οι ευσεβείς χρησιμοποιούν τους γιατρούς ως υπουργούς του Θεού, γνωρίζοντας ότι και την ιατρική έδωσε ο Θεός στους ανθρώπους και ο ίδιος πρόσταξε τα βότανα να βλαστήσουν.

Ο Χριστιανισμός νοηματοδοτεί διαφορετικά τους όρους της «θεραπείας», της «ασθενείας» και του «θανάτου». Σύμφωνα με την Καινή Διαθήκη, ο Χριστός είπε: «ιδού εκβάλλω δαιμόνια και ιάσεις επιτελώ». Ο Ευαγγελιστής Λουκάς, χρησιμοποιεί την ιατρική ορολογία στο Ευαγγέλιό του και αναφερόμενος στον Χριστό γράφει: «και δύναμις Κυρίου ην εις το ιάσθαι αυτούς». Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος αναφέρει σχετικά με τον Χριστό: «εξέβαλε τα πνεύματα λόγω και πάντας τους κακώς έχοντας εθεράπευσεν, όπως πληρωθή το ρηθέν δια Ησαΐου του προφήτου λέγοντος, Αυτός τας ασθενείας ημών έλαβε και τας νόσους εβάστασεν.» Την ίδια ιδιότητα αναγνωρίζουν στο πρόσωπο του Χριστού και οι Πατέρες της Εκκλησίας: «Ότι ιατρός έστι, σαρκικός και πνευματικός, γεννητός έξ άγεννήτου, έν ανθρώπω Θεός, έν θανάτω ζωή άληθινή, και έκ Μαρίας και έκ Θεοϋ, πρώτον παθητός και τότε άπαθής, Ίησοϋς Χριστός ό Κύριος ήμῶν».

Ο Χριστός δείχνει τη φιλευσπλαχνία του και τη φροντίδα του προς όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως, χωρίς να αποκλείει κανέναν από τη σωτηρία και τη θεραπεία ψυχής και σώματος, σεβόμενος όμως την ελευθερία και το αυτεξούσιο του ανθρώπου. Εξάλλου αυτό ζητά και από όλους τους ανθρώπους, καθώς αποτελεί ένα από τα κριτήρια της μέλλουσας κρίσης για τη Βασιλεία των Ουρανών. Η φιλανθρωπία του φανερώνεται ιδιαίτερα στα θεραπευτικά του θαύματα, προσφέροντας την υγεία του όλου ανθρώπου. Θεραπεύει οριστικά τις ασθένειες της ψυχής και του σώματος στις βαθύτερες αιτίες τους, και όχι μόνο στα συμπτώματά τους.

Αντίθετα, οι θεραπευτικές μέθοδοι της ανθρώπινης ιατρικής έχουν αποτελέσματα αβέβαια, πρόσκαιρα και μερικά, ενώ επίσης δεν μπορούν να θεραπεύσουν τον όλο άνθρωπο. Οι θαυματουργικές θεραπείες του Χριστού αντιμετωπίζουν ως σύνολο την ανθρώπινη ύπαρξη. Δεν αποσκοπούν μόνο στη θεραπεία του σώματος αλλά κυρίως της ψυχής, αφού η σωτηρία της έχει πρωταρχική σημασία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η θεραπεία των παραλυτικών. Θεραπεύει τα ανάπηρα πόδια τους και οδηγεί τα βήματά τους στο δρόμο της μετάνοιας. Γι' αυτό οι Άγιοι συμβουλεύουν ότι όποιος πάσχει από κάποια σωματική ασθένεια ή υποφέρει η ψυχή του από τις αμαρτίες, ας μην ολιγοπιστεί, αλλά ας απευθύνεται στο Χριστό, που είναι ο πραγματικός Σωτήρας. Έτσι, κάθε άνθρωπος που απογοητεύεται από την ανθρώπινη ιατρική, αφού αυτή δεν καταφέρνει πάντα να τον απαλλάξει από τις ασθένειές του, «είναι δυνατό να νιώθει βέβαιος ότι στο Χριστό θα βρει την θεραπεία από κάθε νόσημα που τον προσβάλλει, ανεξάρτητα μάλιστα από τη φύση και τη βαρύτητά του· πιστεύουν ακόμη ότι θα βρει υγεία, της οποίας η ποιότητα υπερβαίνει ασύγκριτα την ποιότητα της υγείας που δυνητικά θ' αποκτούσε με τη χρήση των ανθρώπινων μέσων».

Οι Πατέρες προσδιορίζουν τα χαρίσματα που οφείλει να έχει ένας καλός και ευσυνείδητος γιατρός προς όφελος του ασθενούς. Η φιλανθρωπία είναι ένα χαρακτηριστικό που οφείλει να έχει ο κάθε γιατρός. Ο φιλάνθρωπος γιατρός θα προσπαθήσει γρήγορα αλλά ουσιαστικά να θεραπεύσει τον προσευχόμενο για την υγεία ασθενή του, όταν κατανοήσει αυτό που συνέβαλε ο Θεός στο νου του και όταν ακούσει την προσευχή αυτού που προσευχήθηκε για την απαλλαγή του από την ασθένεια. Επίσης, ο σωστός γιατρός οφείλει να λαμβάνει υπόψη του όλους εκείνους τους παράγοντες, όπως είναι το κλίμα, η εποχή, η κατάσταση του σώματος του ασθενούς, προκειμένου να ορίσει την κατάλληλη θεραπευτική αγωγή. Σπουδαίο ρόλο στη θεραπευτική διαδικασία παίζει και η ουσιαστική σχέση μεταξύ γιατρού-ασθενούς. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ύστερα από την ανάκτηση της υγείας του, γράφει ότι απόλαυσε μία καλή θεραπεία και γι' αυτό επαινεί τους γιατρούς που τον θεράπευσαν, όχι μόνο για την άρτια επιστημονική τους κατάρτιση και την ικανότητά τους αλλά και για τη συμπάθεια και τη στοργή που έδειξαν στο πρόσωπό του.

Ο ασθενής των πρώτων αιώνων του χριστιανισμού ενδεχομένως να αντιμετώπιζε το υποθετικό δίλημμα της προσφυγής του στο θεραπευτή-θεό Ασκληπιό ή στο Χριστό. Από τη μία πλευρά, η λατρεία του Ασκληπιού ακόμα ακμάζει και οι θεραπείες του πραγματοποιούνται αδιάκοπα στα ιερά του και από την άλλη η άνοδος της νέας θρησκείας και οι θαυματουργικές θεραπείες του Χριστού και των αγίων, έθεταν στους ασθενείς το προβληματισμό για την επιλογή της καλύτερης δυνατής θεραπείας. Στα μάτια τους αμφοτέρωθεν ήταν θεραπευτές θεοί και επιτελούσαν θεραπείες.

Το γεγονός ότι ο Ασκληπιός χαρακτηρίζεται ως Σωτήρας από τους οπαδούς του, όπως και ο Χριστός, τον καθιστούσε επικίνδυνο για τη νέα θρησκεία. Οι Απολογητές και Πατέρες της εκκλησίας άσκησαν έντονη κριτική εναντίον του Ασκληπιού και ασχολήθηκαν με αυτόν περισσότερο από τους άλλους θεούς των ειδωλολατρών, ενδεχομένως λόγω της μεγάλης διάδοσης της λατρείας του. Γι' αυτούς είναι ένα πονηρό πνεύμα που καταστρέφει τις ψυχές των ανθρώπων, ο αρχιδαίμων, ένα επικίνδυνο τέρας για τον κόσμο, ενώ για τους ειδωλολάτρες ο Χριστός ήταν ο νέος Ασκληπιός. Ο Ευσέβιος Καισαρείας (280-339) αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο Ασκληπιός απομακρύνει τους ανθρώπους από τον αληθινό Σωτήρα και εξαπατά τις ψυχές.

Παρόλα αυτά, εκκλησιαστικές φωνές, όπως αυτή του Κλήμεντος του Αλεξανδρέα, αναγνώρισαν στη διδασκαλία του Ασκληπιού κάποια στοιχεία που ήταν πολύ κοντά στη χριστιανική σκέψη, ως προαναγγελία του μηνύματος του Χριστού, που αποκαλύφθηκε καθαρότερο με τον ερχομό Του. Ο ίδιος κάνει λόγο για την επιγραφή που βρισκόταν έξω από το Ασκληπιείο της Επιδαύρου, στην οποία αναφερόταν ότι μόνο όσοι είχαν αγνές σκέψεις επιτρεπόταν να εισέλθουν μέσα στον ιερό χώρο. Ο Κλήμης το συνδέει με το λόγο του Χριστού: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 18, 3)

Στηριζόμενοι στις μαρτυρίες του παρελθόντος, πολλοί σύγχρονοι ερευνητές χαρακτηρίζουν το Χριστό ως το μεγαλύτερο αντίπαλο του Ασκληπιού. Ωστόσο, τα κίνητρα και ο σκοπός των θαυματουργικών θεραπειών είναι τελείως διαφορετικά στις δύο περιπτώσεις, όπως κανείς μπορεί να συμπεράνει από τις θαυματουργικές θεραπείες που περιγράφονται στα ιάματα της Επιδαύρου και από τις ανάλογες περιγραφές της Καινής Διαθήκης.

Βασική τους διαφορά ήταν ότι ο Χριστός, ως ιατρός των ψυχών και των σωμάτων, έβλεπε τον ασθενή ως ψυχοσωματική ενότητα, αποβλέποντας κυρίως στην εξάλειψη των αιτίων των ασθενειών και στη θεραπεία της αμαρτωλής ψυχής. Αντίθετα, ο Ασκληπιός ήταν κυρίως θεραπευτής των σωμάτων. Από τα ιάματα της Επιδαύρου φαίνεται ότι θεραπεύονται μόνο τα συμπτώματα των ασθενειών, ενώ πουθενά δεν μαρτυρείται πνευματική θεώρηση της ασθένειας και της θεραπείας. Επίσης, ο Χριστός θεράπευε όλους τους ανθρώπους

ακόμα και τους αμαρτωλούς. Ο Ασκληπιός αντίθετα θεραπεύει μόνο αυτούς που έκαναν αγνές σκέψεις, όπως φαίνεται από την προαναφερθείσα επιγραφή που συναντούσε ο ασθενής-προσκυνητής πριν εισέλθει στο χώρο του Ασκληπιείου της Επιδαύρου «Καθαρός πρέπει να είναι όποιος εισέρχεται στον ευωδιαστό ναό, καθαρός όμως σημαίνει να έχει αγνές σκέψεις».

Ο Ασκληπιός απαιτεί αμοιβή από τους ιαθέντες, ανεξαρτήτως αξίας. Έτσι, όταν ένα άλαλο παιδί πηγαίνει στο ιερό του στην Επίδαυρο για να θεραπευθεί, οι υπεύθυνοι εκεί ρωτούν τον πατέρα του, αν είναι διατεθειμένος, μετά τη θεραπεία να προσφέρει την αμοιβή του θεού. Επίσης, τιμωρεί όποιους δεν είναι συνεπείς στις χρηματικές υποχρεώσεις τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο τυφλός Έρμων ο Θάσιος, ο οποίος αν και θεραπεύθηκε από το θεό, δεν έφερε τα «ίατρα» σε αυτόν. Ο θεός τον τιμώρησε, στερώντας ξανά την όρασή του. Όταν ο Έρμων αντιλαμβάνεται το λάθος του, ο θεός του χαρίζει εκ νέου το φως του.

Αντίθετα, ο Χριστός δεν απαιτεί αμοιβή από κανέναν, ούτε τιμωρεί, ενώ ζητά από τους μαθητές του να είναι ανιδιοτελείς και αμισθί: «ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκρούς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε». Η ευγνωμοσύνη είναι το μόνο που επιθυμεί ο Χριστός, και αυτή όχι προς τον εαυτό του αλλά προς το Θεό, έτσι ώστε οι άνθρωποι να ωφελούνται κυρίως πνευματικά.

Ενώ ο Ασκληπιός απαιτεί την απόλυτη πίστη στο θαύμα, ο Χριστός αποδοκιμάζει όσους ζητούν πρώτα να δουν κάποιο θαύμα για να πιστέψουν: «ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε». Τα θαύματα εξάλλου δεν στοχεύουν στον πειθαναγκασμό των ανθρώπων να πιστέψουν. Με το παράδειγμά του ο Χριστός διδάσκει ότι η πίστη διατηρείται ακόμα και όταν δεν επακολουθεί κάποια θαυματουργική ενέργεια του Θεού και επαινεί την πίστη που παραμένει σταθερή κάτω από δύσκολες συνθήκες. Γι' αυτό η πίστη είναι κυρίως η σχέση εμπιστοσύνης με το Θεό. Είναι αυτή που σώζει και δεν σχετίζεται μόνο με τη σωματική υγεία αλλά με την υγεία του όλου ανθρώπου.

Στη σύγχρονη εποχή οι άνθρωποι συνεχίζουν να καταφεύγουν - άλλοι με πίστη, άλλοι με μαγική αντίληψη - στη θεουργική ιατρική, προκειμένου να βρουν τη θεραπεία. Πλήθος ταμάτων κοσμούν τις εικόνες ιερών προσκυνημάτων και τοπικών ενοριών. Σταυροί και φυλακτά από αγιασμένα υλικά προστατεύουν τους υγιείς και συντροφεύουν τους ασθενείς. Εγκοιμήσεις πραγματοποιούνται σε ιερά προσκυνήματα από ασθενείς και τους οικείους τους. Ασθενείς και ανάπηροι περιμένουν με υπομονή σε ουρές χιλιομέτρων για να περάσει από πάνω τους κατά τη διάρκεια λιτανείας η θαυματουργή εικόνα και ικετεύουν τον τιμώμενο άγιο για τη θεραπεία.

Το έλαιο από τις κανδήλες των αγίων και ο αγιασμός από τα ιερά αγιάσματα αποτελούν τα «φάρμακα» που πάντα βρίσκονται στις οικίες των πιστών για ώρα ανάγκης. Οι ασθενείς καταφεύγουν στο μυστήριο του Ευχελαίου καθώς επίσης και στις ειδικές ευχές της Εκκλησίας υπέρ των ασθενών, με τις οποίες αιτούνται από το Θεό την υγεία των ψυχών και των σωμάτων.

Όλα τα παραπάνω πραγματοποιούνται με την παράλληλη προσφυγή των ανθρώπων στην ιατρική επιστήμη, που πλέον έχει κατορθώσει να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις περισσότερες ασθένειες, να εξαλείφει επιδημίες που σκότωναν κατά χιλιάδες τους ανθρώπους στο παρελθόν, να πραγματοποιεί χειρουργικές επεμβάσεις με την όσο το δυνατό μικρότερη ταλαιπωρία για τον ασθενή, να διευκολύνει τις επίτοκες, να μειώσει κατά πολύ την παιδική θνησιμότητα και πολλά άλλα. Οι άνθρωποι δείχνουν και οφείλουν να δείχνουν εμπιστοσύνη στους θεράποντες γιατρούς, όμως δεν πρέπει να στηρίζουν κάθε ελπίδα τους σε αυτούς και να τους αντιμετωπίζουν ως σωτήρες, σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας. Γιατί και η ιατρική, παρόλη την πρόοδο που έχει σημειώσει, έχει τα όριά της και αυτό δεν πρέπει να λησμονείται ούτε από τους ιατρούς ούτε από τους ασθενείς.

Παράλληλα, όμως συνεχίζουν να υφίστανται και τα μαγικά θεραπευτικά μέσα στα οποία προσφεύγουν και χριστιανοί. Σκευάσματα και φυλακτά με περίεργα συστατικά, σε συνδυασμό πολλές φορές με χριστιανικές αναφορές, υπόσχονται τη θεραπεία στους απελπισμένους. Μαγικές επωδές χρησιμοποιούνται για θέματα βασκανίας. Προλήψεις και δεισιδαιμονίες, που συνδέονται με θέματα υγείας αλλά και με την καθημερινότητα των ανθρώπων, ορίζοντας την καλή ή κακή τύχη τους, παραμένουν αναλλοίωτα στο χρόνο. Προκαλεί εντύπωση το γεγονός, όταν συνειδητοποιήσει κανείς ότι προλήψεις του 5ου αι. π.Χ. (πιθανόν και νωρίτερα), όπως για παράδειγμα η ένδυση ασθενών με μαύρα ρούχα που προμηνύει το θάνατο ή το σταύρωμα των χεριών ή των ποδιών που προμηνύει κακοτυχία, ισχύουν ακόμα και σήμερα, έστω και με μικρές παραλλαγές.

Μέχρι και τα μέσα του 20ου αιώνα το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η έλλειψη εκπαιδευμένου ιατρικού προσωπικού, ιδιαίτερα σε περιοχές της υπαίθρου, η έλλειψη συγκοινωνιών και μεταφορικών μέσων για τη μετάβαση σε κάποιο αστικό κέντρο για παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η οικονομική αδυναμία των ανθρώπων να ζητήσουν βοήθεια στην επιστημονική ιατρική, σε συνδυασμό με τη λαϊκή παράδοση αιώνων που κουβαλούσαν, αποτελούσαν μερικούς σοβαρούς λόγους για να συνεχίζουν να καταφεύγουν σε λαϊκές πρακτικές και συνήθειες, σε μαγικά και χριστιανικά θεραπευτικά μέσα, πολλές φορές ταυτόχρονα. Για πολλούς, ίσως να ήταν και ο μοναδικός τρόπος αντιμετώπισης των ασθενειών και ίσως ως ένα βαθμό να δικαιολογείται η προσφυγή τους σε αυτά.

Ακόμη και στη σύγχρονη εποχή, παρόλη την επιστημονική πρόοδο στο πεδίο της ιατρικής, τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των περισσότερων ανθρώπων, αλλά και γενικότερα το υψηλό επίπεδο στην ποιότητα ζωής τους, οι άνθρωποι συνεχίζουν να καταφεύγουν σε μαγικά θεραπευτικά μέσα και σε κομπογιαννίτικες πρακτικές για άμεσα αποτελέσματα σε περιπτώσεις ασθενειών και να δεσμεύονται με προλήψεις και δεισιδαιμονίες που ορίζουν τη ζωή και τη καθημερινότητά τους. Τέτοιες πρακτικές συνήθως ενεργοποιούνται από την απελπισία που τους κυριεύει, ιδίως όταν δεν στηρίζονται στην πίστη προς το Θεό ή δεν υποστηρίζονται από τους οικείους τους. Στην προσπάθειά τους να απαλλαγούν από τον πόνο και να απομακρύνουν το ενδεχόμενο θάνατο, καταφεύγουν στον οποιοδήποτε μπορεί να τους χαρίσει κάποια ελπίδα και λύση στο πρόβλημά τους. Πολλές φορές, μάλιστα, αδιαφορούν ουσιαστικά για το θεραπευτικό μέσο, ακόμα και αν είναι μαγικό, αρκεί να έχουν το επιθυμητό θεραπευτικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, οι προλήψεις και οι δεισιδαιμονίες κρατούν δέσμους τους ανθρώπους, ακόμα και στην καθημερινότητά τους. Ένας ξαφνικός πονοκέφαλος είναι αρκετός για να καταφύγουν στην άμεση λύση του «ξεματιάσματος» και όχι στην αυτονόητη για άλλους λύση του παυσίπονου. Ενώ η μπλε χάντρα κοσμεί τοίχους σπιτιών ή λαιμούς και χέρια ανθρώπων για αποτροπή του «κακού ματιού» και στην καλύτερη περίπτωση απλώς για διακοσμητικούς λόγους.

Αν αναλογιστεί κανείς, από τη μια πλευρά την τεράστια προσπάθεια των Πατέρων και των εκκλησιαστικών συγγραφέων να απελευθερώσουν τους ανθρώπους από τα δεσμά των δεισιδαιμονιών και των προλήψεων, των μαγικών και μαντικών μεθόδων και από την άλλη την επιβίωση αυτών των προλήψεων και μεθόδων μέχρι σήμερα, αντιλαμβάνεται κανείς εύκολα ότι η αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού δεν είναι εύκολη υπόθεση και ούτε πρόχειρες λύσεις μπορούν να προταθούν. Πέρα από αυτά όμως, είναι αναγκαίο να επισημανθεί ότι η Εκκλησία δεν ενδιαφέρεται για μία εγκόσμια αθανασία. Αναγνωρίζει τη θνητότητα του ανθρώπου και γι' αυτό νοσηματοδοτεί πνευματικά την ασθένεια, ακόμα και το θάνατο. Κύριο έργο Της είναι να βοηθήσει τους ανθρώπους στη πνευματική τους τελείωση με στόχο τη μετοχή τους στην αιώνια ζωή, δηλαδή στη συνάντησή τους με τον Ζώντα Θεό.

Summary of the articles in the present Newsletter of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans (EFC)

- Ruling of Constitutional Court of Republic of Turkiye on the issue of illegal non carrying elections at the largest Greek-orthodox Balikli Welfare Foundations of Istanbul. The court procedure started in 2014 and was pending in the Constitutional Court the last 4.5 years. The Court requests immediate elections to take place with the participation of the “natural members” of the Foundation which are the members of the Greek-orthodox Minority independent where are resident. p.1-7.
- Memorial services on the Anniversary of Fall of Constantinople 29/5/1453, p.8-9.
- Announcements of EFC, p.10-17.
- Alexandros Karatheodori Pasha—His life and work, p.18-27.
- Treatment of Patients in history, article of Mr. D. Stathoulopoulos , o.28-40.

İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonunun (İREF)

Bu Bültende yer alan makalelerin özeti

- Anayasa Yüksek Mahkemesi'nin, İstanbul'un en büyük Rum-Ortodoks Balıklı Yardım Vakfı'nda seçimlerin hukuka aykırı olarak gerçekleştirilmemesine ilişkin kararı. Dava süreci 2014 yılında başladı ve 4,5 yıldır Anayasa Mahkemesi'nde bekliyordu. Mahkeme, Vakfın ikamet ettiği yerdeki bağımsız Rum-Ortodoks Azınlığa mensup “doğal üyeleri”nin katılımıyla derhal seçim kararını aldı. s.1-7.
- Konstantinopolis'in 29/5/1453 tarihinde düşüşü Yıldönümünde anma törenleri , s.8-9.
- İREF Duyuruları, s.10-17.
- Aleksandros Karatheodori Paşa—Hayatı ve eseri, s.18-27.
- Tarihte Hastaların Tedavisi, Bay D. Stathoulopoulos'un makalesi, o.28-40.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ

- «Η Ένωση Κωνσταντινουπολιτών» με τα δύο μέλη σωματεία <http://www.enokon.gr/>
 - «Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών»
 - «Σωματείο Ελλήνων Υπηκόων Απελαθέντων εκ Τουρκίας»
- «Ένωση Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Βορείου Ελλάδος» <https://sylogoskbe.wordpress.com/>
- «Αδελφότης Κωνσταντινουπολιτών Μεγάλου Ρεύματος "Ο Ταξιάρχης"» <http://www.megarevma.gr/>
- «Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτών» <http://www.megalisxoli.gr/>
- «Σύλλογος Ζαππίδων» <https://www.facebook.com/events/610745252286345/>
- «Σύνδεσμος Κεντρικιάδων»
- «Σύνδεσμος Ιωακειμειάδων»
- «Φιλανθρωπικός Σύνδεσμος Γαλατά Κωνσταντινουπόλεως»
- «Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα» <http://www.tatavlasc.gr/>
- «Αθλητικός Σύλλογος Πέρα» <http://as-pera.gr/>
- «Αθλητικό Βυζαντινό Κέντρο»
- Σύλλογος Πριγκηπιανών «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς» <https://www.facebook.com/SylogosPrigipianon/>
- «Μορφωτικός Σύνδεσμος Χάλκης «Ο Άγιος Νικόλαος»» <http://www.halki-morf-sind.gr/>
- «Ο Εν Αθήναις Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» <http://www.cmkon.org>
- «Σύνδεσμος των εν Ελλάδι Ζωγραφειωτών Κωνσταντινουπόλεως» <http://sezografyon.gr/home/>
- Εστία Κωνσταντινουπόλεως <http://estiakon.gr/>
- Σύνδεσμος Ελλήνων Βετεράνων Αθλητών Στίβου Κωνσταντινουπολιτών
- Μορφωτικός Σύνδεσμος Μακροχωρίου Κωνσταντινουπόλεως «Το Έβδομο του Βυζαντίου» <https://www.facebook.com/makrochoricon>.
- Εθελοντές για την Κωνσταντινούπολη.
-

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Γερμανίας»
- «Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών Αυστραλίας» με 3 σωματεία στις περιοχές της Αυστραλίας
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ελβετίας» www.agcos.ch
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ηνωμένου Βασιλείου» <https://www.facebook.com/acguk.net/>

ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ

- «Επτάλοφος» Ιστορική Βιβλιοθήκη Μελέτης και Έρευνας
- Σύλλογος των Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.
- Φίλων Βυζαντινών Τεχνών
- Πολιτισμού & Κοινωνικής Ανάπτυξης.
- Ένωση Κωνσταντινουπολιτών Μικρασιατών Βορείου Αττικής η "Αγία Σοφία".
- Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής <https://www.facebook.com/etmelan1/>
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Σικάγου.
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών περιοχής Washington D.C.